

TROMS fylkeskommune

ROMSSA fylkkasuohkan

Romssa guvllolaš ovddidanprográmma

2008-2009

vveguovlovuoruruheapmi grüндárat gealbu ealáhus logistihka gealbu ealáhus logistihka

ROMSSA GUVLLOLAŠ OVDDIDANPROGRAMMA ÁIGODAGA 2008-2009

Almmuheaddji:

Romssa fylkkasuohkan, Ealáhusetáhtta, 9296 Romsa
Telefovdna 77 78 80 00. Telefákssa 77 78 80 01.

Interneahtta: <http://www.tromsfylke.no>

Gráfalaš buvttadeapmi: Romssa fylkkasuohkan

Ovdasiidogovat: Maarit Markussen, Kaja Baardsen, Gunnar Davidsson, Rune Lejon, Erling Svensen

Romssa guvllolaš ovddidanprogramma leat prentejuvvon birasseasti báhpára ala.

SISDOALLU

1. FYLKKADIGGEMEARRÁDUS	1
1.1 Ovdasánit	2
1.2 Romssa Guvllulaš Ovttasbargoforum (RGO).....	2
2. ROMSSA GUVLLULAŠ OVDDIDANPROGRÁMMA 2008-2009.....	3
2.1 Fylkkasuohkana rolla, bargoguoimmit ja ovttasbargošiehtadusat.....	3
2.2 Čanastat ja ráddjen.....	4
2.3 Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 - sisdoallu ..	4
2.4 Guvllulaš ovddidanprográmma doaimmat	4
2.5 Ovttasbargoproseassa.....	4
2.6 Reaidut/hálddašeapmi/guvllulaš lasseárvu	5
2.7 Bagadus operatevraide.....	6
2.8 Gaskavuohta gaskal Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 ja jahkásaš doaibmaprogrammaid	6
2.9 Ulbmil- ja boadusstivrengádat	6
2.10 Oasáluš riikkalaš dási birra	7
2.11 Ángiruššamat ja vuoruheamit áigodaga 2008-2009	7
PROGRÁMMA 1. MÁHTTU	8
1.1 DjO/alit oahppu/eavttut guvllulaš laktásan máhttoovddideamiide	8
1.2 Joatkkaoahpahus – hástalusat bargomárkanovddideami ektui	9
PROGRÁMMA 2. EALÁHUSOVDÁNEAPMI.....	11
2.1 Rápmáeavttut ja dábálaš váikkuhangaskaoamit ealáhusas.....	11
2.2 Eanandoallu.....	12
2.3 Guolástus ja mearradoallu	13
2.4 Lotnolas/kulturvuđot ealáhusat.....	14
2.5 Petroleum	14
2.6 Industrijija muđui ja bálvalusaddi ealáhusat.....	15
2.7 Mátkealáhus	16
PROGRÁMMA 3. LOGISTIHKKA JA INFRASTRUKTUVRA	18
3.1 Álggaheapmi	18
3.2 Fievrrádušinfrastruktuvra.....	18
3.3 Riddobearráigeahčču.....	18
3.4 Govdabáddi	19
PROGRÁMMA 4. EALANÁVCCALAŠ OVDÁNEAPMI.....	20
4.1 Guovddášstrategijja ja báikegottit	20
4.2 Ealanávccalaš ovdáneapmi	22
4.3 Kultuvra	25
4.4 Almmolaš suorggi vuodđudeaddji eavttut	26
FYLKKAPLÁNA VÁRDDUS ” RIIKKALAŠ DÁSI OASÁLUŠ”	28
MIELČUOVVUS: ..	35

1. FYLKKADIGGEMEARRÁDUS

Fylkkaráđi evttohus Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodahkii 2008-2009 giedahallojuvvui fylkkadikkis juovlamánu 5. b. 2007.

Fylkkadiggi Romssas mearridii dás čuovvovas mearrádusa:

”

1. Fylkkadiggi lea giedahallan ”Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodahkii 2008-2009”.
2. Fylkkadiggi háliida čađahit politihkalaš proseassa fylkkadiggelávdegottiin dan ulbmiliin čavggadat strategálaš njuolggadusat guvllulaš ovddidanprográmma bidjuid siskkabealde.
3. Rápmaid siskkabealde daid láchčojuvvon bijuid badjel guvllolaš ovddidanprográmmas juohkojuvvo geavaheapmi kap. 551 poastta 60 čuovvovaš lávdegottistruktuvrii:
 - a) Kultur ja ealáhus: 50%
 - b) Oahppu ja dearvvašvuohta 20%
 - c) Biras- ja johtulat: 20%
 - d) Plána- ja ekonomiiija: 10%
4. Romssa Guvllolaš Ovddidanprográmma loahpahuvo ja buhttuvo uhccit, fágaerenomáš ovttasbargoforumain mat leat áššáigullevaččat daid mánggalágán fylkkadiggelávdegottiide.
5. Fylkkadiggi mearrida ”Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodahkii 2008-2009”. Fylkkadiggi sihtá fylkkaráđi bidjat listtu daid boadusulbmiliid/beavttu daid juhkojuvvon GOP/RUP-ruđaid badjel.
6. Fylkkadiggi háliida erenoamážit deadduhit ovddimussii lagaš ovttabarggu suohkaniiguin.
7. Fylkkadiggi bidjá vuodđun ain nannet rápmaid suohkanlaš ealáhusfoanddaide.
8. Fylkkadiggi sihtá fylkkaráđi ovddidit jahkásaččat raporta guvllolaš ovddidanruđaid geavaheami badjel Romssas.
9. Ovddiduvvo ”siseatnavádatplána” mii vuosttamuzžain galgá leat siseatnama vejolašvuodát ja hástalusat ealáhusovdáneamis, máhttoovdáneamis ja suodjalusdoaimmain, ja vihkkedallat daid gáhttengáibádusaid vuostá.”

Romssa fylkkasuohkan
05.12.2007

Terje Olsen
Fylkkasátnejođiheaddji

1.1 Ovdasánit

Romssa guvllulaš ovddidanprográmma áigodahkii 2008-2009 lea ráhkaduvvon ovttas Romssa fylkkasuohkaniin ja Guvllulaš Ovttasbargoforumain Romsa. Forumas leat mielde áirasat fylkkasuohkanis, suohkaniin, guvllulaš stáhtaetáhtain ja ealáhusorganisašuvnnain. Lassiáirasat leamaš ealáhusgárddiin, Inkubatorain ja máhttopárkkain mielde proseassas. Plána- ja ealáhus-etáhtta Romssa fylkkasuohkanis (RFS) lea koordineren ja jođihan proseassa hábmen dihte Romssa guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009.

Ovddidanprográmma lea okta strategiija prográmma áigodahkii 2008 ja 2009. Ferte maddái lassin ráhkadit jahkásaš ovddidanprográmma budjeahtta juohke jahkái.

Romssa Guvllulaš Ovttasbargoforum geatnegahtta čuovvut daid vuoruhemiid mat leat ulbmiliin, bijuin ja stratgeijain mat ovdanbuktojit Romssa guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009.

1.2 Romssa Guvllulaš Ovttasbargoforum (RGO)

- Knut Werner Hansen, Ealáhus- ja johtolatlávdegoddi, RGO
- Britt Skinstad Nordlund, Ealáhus- ja johtolatlávdegoddi, RGO
- Irene Lange Nordahl, Ealáhusfylkkaráđđi, RGO
- Plána- ja ealáhusetáhtta, RGO
- Gaska-Romssa Guovloráđđi
- Lulli-Romssa Guovloráđđi
- Davvi-Romssa Guovloráđđi
- Báhcavuotna, Gálsa ja Romssa gávpoga Guvlloráđđi
- Sámediggi
- NHO Troms
- LO Troms
- Statens vegvesen Region Nord
- Innovasjon Norge Troms
- NAV Troms
- Romssa guolástandirektoráhta
- Romssa Fylkkamánni
- Romssa guolástanfatnasiidorganisašuvnnat:
 - Troms Fiskarfylking
 - Kystfiskarlaget
 - Nord-Norsk rederiforening
- Romssa eanandoalloorganisašuvnnat:
 - Romssa Boanddaid- ja smávvdálolaččaidsearvi
 - Romssa Boanddaidsearvi
- Romssa Allaskuvla
- Hárštá Allaskuvla
- Romssa Universitehta
- Norut
- NorInnova

2. ROMSSA GUVLLULAŠ OVDDIDANPROGRAMMA 2008-2009

2.1 Fylkkasuohkana rolla, bargoguoimmit ja ovttasbargošiehtadusat

Juovlamánus 2006 bijai Ráđđehus Sd.died. nr 12 (2006-2007) *Guvllolaš ovddamunit – Guvllolaš boahhteáigi*, mii bidjá rápmaid joatka proseassii gos otnáš fylkkasuohkan ođđajagimánu 1.b. 2010 galgá molsujuvvot ođđasat ja nannosat hálddašandásiin gos lea guovddáš aktevera guvllolaš ovddideapmai. Dat ođđa guovllut galget nannejuvvot stuorát ovddasvástádusa bokte oazžut stáhtas johtolaga ealáhusovddideamis, mariidna ossodagas, eanandoalus, birasgáhttemis, kultuvrras, oahpahasas ja dutkan- ja regionála plánemis.

Geografálaš juohkin dan ođđa guvllolašdássái meannuduvvui geassemánus 2007 sierra áššiin fylkkadikkis. Loahpalaš mearrádusa dan birra galgá dat ođđasit välljejuvvon fylkkadiggi dahkat juovlamánus 2007. Ráđđehus vuorđujuvvo bidjat iežaset evttohusa guovlojuohkimiid gidđat 2008:s.

Fylkkasuohkana rolla guvllolaš ovdáneami oččodeaddjin deattuhuvvo dál eambbo go ovdal. Earret eará dáinna duogážiin fylkkaplána bajimus ulbmil lea ahte guvllolaš ovdáneamis ahte:

- Romssa fylka galgá ovdánit guvllolaš demokratiija nannemiin. Fylkkasuohkana oktiiheiveheaddji ja guovlopolitihkalaš rolla galgá leat eambbo oidnosis ja čielggas.

Fylkkadiggi atná sávahahttin ja heivvolažžan bargat ovttas earáiguin guvllolaš ovddidanbarggus. Fylkkasuohkana oasáluš dahje ”searveruhta” sorjá guvllolaš ovddidanprogrammas ja ekonomiiaplánas. Vuodđun dáidda plánadokumeanttaide leat fylkkaplána ulbmilat ja vuoruhansuorggit, mat leat boahrán áigái ságastallamiid vuodul mielde ovttasbargoguimmiiguin ja dasto mearriduvvon fylkkadikkis.

Áigeguovdilis mieldebargit leat ee. suohkanat, Sámediggi, guvllolaš stáhtaetáhtat, DjO-birrasat, alit oahpahaslágádusat, ealáhusdoaimmat, bargodilleorganisašuvnnat. Ovttasbargošiehtadusat mat dahkkojuvvojit leat mánggalágánat vuos makkárat leat ulbmilat ja fáddásuorggit, ja maid oasálaččat sáhttet geatnegahttit, ja ekonomalaš ja máhtolašvuoda gaskaoamit.

Lea juo ovttasbargošiehtadus gaskal Sámedikki ja Romssa fylkkasuohkana mii leat maiddá laktášuvvon fylkkaplána čuovvovaš bajit ulbmilii:

- *Sihkarastin dihte guvllulaš girjáivuoda ássama ja eallinvuogi dáfus, galgá min oktasaš kulturárbi, sihke dáža, sámi ja kveana, biddjot vuodđun ovdánahttimiin buot servodatsurggiin. Kulturpolitihkka ja álbmotdearvvašvuodabargu galgá leat veahkkín lasihit eallinkvalitehta álbmogiid.*

Vuoruhansuorggit šiehtadusas leat laktásan *kultuvrii ja gillii, guvllulaš ovdáneapmái ja davviguovlovdáneapmái*. Bidjat fuomášumi ee. sámi gillii, oahpahussi, kulturmuotohálddašeapmái, museaide, girjerádjosiidda, kulturguovddážiidda, guovlopolitihkkii jna.

Dat mii guoská sámi servodagaid ja ealáhusaid ovddidemiide, boahrá šiehtadusčuovvleapmi boahtit ovdán jahkásaš guvllulaš ovddidanprogrammas.

Romssa fylkkasuohkanis lea maiddái ovttasbargošiehtadus Innovasjon Norge Troms, ealáhuservviin ja ealáhusgárddiin. Lea maiddái šiehtadus gaskal fylkkasuohkana ja suohkaniiguin Romssas govdebádehuksema birra.

Áigodagas lea maid áigeovuodil dahkat šiehtadusa riikkalaš ja guvllolaš oasálaččaiguin nugo Dutkanrádiin, SIVA:in ja Viessobánjkkuin. Šiehtadusat bohtet áhahallat reaidduolbmiliid ja ovttasbarggu guvllolaš vuoruhemiid siskkabealde daid árvvusatnojuvvon ovttasbargoguimmiid doaimmaguovlluin.

2.2 Čanastat ja ráddjen

Fylkkadiggi mearridii geassemánus 2006 mearrádusa guhkiduvvon ”Máhttoservodat Romssa – fylkkaplána áigodaga 2004-2007”. Guhkiduvvo Fylkkaplána 2008-2009 biddjui fylkkadikki ovddii geassemánus 2007. Fylkkaplánas lea bajit oassi ja okta doaimmaoassi mii fas lea guovttioasis; dat vuosttaš oassi Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodahkii 2008-2009 josgo dan nubbi oassi ekonomiiaplána 2008-2011. Fylkkaplána doaimmaoassi lea njulgejuvvon duohtadahkat fylkkaplána višuvnmaid, ulbmiliid ja ulbmilsurggiid.

Fylkkaplána ulbmilat ja ulbmilsuorggit bohtet maiddái čuvvolit áššáigullelaš oasseplánaid, doaimmaplánaid ja fylkkasuohkana ekonomiiaplánaid ja budjehtaid, lassin daid reaidduide mat leat váldoruhtadangáldduin Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009. Dat guoská erenoamážit fylkkaplána fáddái čavžilis ovddideami, kultuvrra, joatkka oahpahusa ja siskkabealde váldofáttáid logistihkka ja infrastruktuorra.

2.3 Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 - sisdoallu

Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 leat njeallje prográmmasuorggis. Golmmas dain guorrasit fylkkaplána váldofáddái: Máhtto, Ealáhusovdáneapmi ja logistihkka ja infrastruktuorra. Njealját prográmmasuorgi, Nana guovllut, sisttisdollet muđui fylkkaplána fáttáid.

2.4 Guvllolaš ovddidanprográmma doaimmat

Ovddidanprográmmas leat čuovvovaš doaimmat:

- Čájehit oktavuoda gaskal fylkkaplána bajit ulbmiliid, ulbmilsurggiid ja strategiijjaid
- Duođaštit guovllulaš ovttasbargoproseassa bohtosiid dan láhkai ahte guvllulaš ovddidanprográmma bidjá oktasaš ulbmiliid guvllulaš oasálaččaide.
- Čielggadit makkár oasálaččaide fylkkasuohkan juohká gaskaomiid stáhtábudjehta programmakategoiijain 13.40, Guvllulaš- ja biraspolitihkka
- Dovdat eará ovttasbargu váikkuhanoasálaččaide.
- Prográmma doaimmá ulbmillaš eaktun Innovasjon Norge Troms iežaset geavahussii fitnodatnjuolgut reaidduide ja gilidovddidanruđaide.

2.5 Ovttasbargoproseassa

Ulbmiliid ja ulbmilsurggiide mearriduvvui guhkkiduvvon Romssa fylkkaplána áigodaga 2008-2009 leat bidjan rápmáid sisdollui prográmmasurggiin proseassas ráhkadettiin Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma 2008-2009.

Guoski ulbmilsuorggit leat čielggaduvvon daid reaidduid ulbmiliid ektui mat galget stivrejuvvot guvllulaš ovddidanprográmma bokte. Proseassa váldá vuodu Guvllulaš ovddidanprográmmas 2004-2007 oktasaš strategiijjain. Romssa Guvllolaš Ovttasbargoforum (RGO) lea dál buktán čálalaš evttohusaid ođđa strategiijaide mat leat čatnon guhkkiduvvon

fylkkaplána ulbmilsurggiide. Ovddidanprográmmaevttohus lea ovdandivvun RGO ávžžuhusain buktit ruovttoluottadieđáhusaid. Buot strategijat huksejuvvojit guhkkiduvvon fylkkaplána ulbmilsurggiid ja bajit ulbmiliid vuodul.

Eará ulbmilat ja ulbmilsuorggit čuovvoluvvojit fylkkasuohkana ekonomiiaplánas.

2.6 Reaiddut/hálddašepmi/guvllulaš lasseárvu

Reaiddut ja resurssat mat oktiordnejuvvojit Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma 2008-2009 leat guvllulaš ekonomalaš reaiddut, resurssabijut sierranas ovddidanoasálaččain ja politihkalaš váikkuheamit nuppástuhtit rápmaevttuid dan njealje prográmmasuorggis ja fylkkaplána ”*oassi riikkalaš dásis*”. Ovttasbargu siskabealde ovddidanprográmma rápmaid gaskal iešguđetge oasálaččaid galget lasihit guvllulaš lasseárvvu.

Romssa guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 mearrida prográmmasurggiid ja čielggada oasálaččaid daid guvllulaš ovddidangaskaomiid, viidáseabbot čálmmustuvvojit ekonomalaš vuoruheamit, ovttasbargu váikkuhanoasálaččain.

Nugo guvllulaš ovddidanoasálaš galgá fylkkasuohkan hálddašit reaidduid geatnegahtti searvágaid ealáhuseallimiin, váikkuhanoasálaččaiguin, priváhta serviiguin, oahpahasáhusaiguin, suohkaniiguin ja Sámedikkiin.

Ekonomalaš reaidduid váldooassi mii biddjo guvllulaš ovddidanbargui leat reaiddut stáhtabudjeahhta, prográmmakategoriija 13.50 guovllu- ja biraspolitihkka, poasta 551.60 doarjja fylkkasuohkaniidda guvllulaš ovddidemiide. Ruđat galget leat veahkkiin ollašuttit guvllulaš ovddidemiid, erenomážit máhttoloktemis, nuppástuhttiimiid, entreprenevra- doaimmain, álggahemiide, innovašuvnna ja ealáhuseallima ođđahutkamiidda ja heivehemiid dása.

Lassiin bidjá Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma 2008-2009 njuolggadusaid ekonomalaš Romssa fylkkasuohkana reaidduide ekonomiiaplánas ealáhusulbmiliidda ja láchit dili dáidda (Ealáhusfondii, guolástusfanafondii ja guovdabáddivuoruheapmai).

Tabealla vulobealde čájeha iešguđetge reaidduid ja operatevrraid. Tabealla lea vuodđuduvvon gustojeaddji programmakategoriijaid, namahusaid ja jovkkuid vuodul jagis 2007. Guovttejagi áigodagas ovddidanprográmma soitá nuppástuvvot ja/dahje muddejuvvo.

Ruhtadangáldu	Operatevrrat	Reaiddu sládjja
Guvllulaš ovddidanruđat (551.60)	Innovasjon Norge Troms	Fitnodatnjuolgut bijut
	Romssa fylkkasuohkan Suohkanat Romssas Riikaoasseovttasbargu	Láhččon bijut Guovllulas prográmmaáŋgiruščamat ja fáddáid áŋgiruščamat Interreg IV Suohkanlaš ovddidanfoanda Riikaoasselávdegoddi
Ealáhusnjuolgut ruđat guvllulaš ovddideimiide (551.61)	Prográmmastivra ealáhusnjuolgut ruđaide guvllulaš ovdánemiide.	Ealáhusovddidanruđat
Fylkkasuohkana ekonomiiaplána ovddidanbargu Fylkkasuohkana ekonomiiaplána – doaibma/investeren	Romssa fylkkasuohkan	Ealáhusfoanda Govdabáddefoanda Guollefeargafoanda Ovttasbargošiehtadusat Buvdadoarjja Fievrrádušdoarjja
	Romssa fylkkasuohkan	Doaibma- ja investerenruđat etáhtaide
BSD + andre dep. AAD Eanandoallošiehtadus Buvttadus/oamijuogadas Eanet dep.	Sámediggi NAV bargu Fylkkamánni/Innovasjon Norge Troms Suohkanat SIVA Earát operatevrrat	Ealáhusnjuolgut reaiddut Doaibmaruđat jnv BU-ruđat Fápmofoanda ja eará Máhttolašvuohta ealáhusstruktuvra*

*Ealáhusgárddit, inkubatorat, dutkan- ja máhttopárkkat.

2.6.1 Ruhtadanoasit

Guvllulaš lassiarvu oktiibuot bargoguoibmevuodas boahtá ovdán jahkásaš doaibma-programmas. Oamijuogadasgráda sorjá makkár lágán bijut leat, muhto váldonjuolggadus ohcamis ruhtademiid prošeavttaide ja bijuide ovddidanprográmmaruđain leat uhčimusat 50 % oamijuogadas.

2.7 Bagadus operatevrraide

Prográmma ealáhusovddideamis, oktan ulbmilsurggiiguin biddjujuvvo nugo strategalaš eavttuide Innovasjon Norgii dán áigodahkii. Seammás sáhtta áššáigullelaš ulbmilsuorggit mat leat čállon muđui prográmmain geavahuvvot.

2.8 Gaskavuohta gaskal Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 ja jahkásaš doaibmaprogrammaid

Resurssavuoruheamit čadahemiide ovddidanprográmma ulbmilsurggiid ja strategiijaid Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 aiddostahttojit jahkásaš doaibmaprogrammain ulbmilsurggiid/strategiijaid, ekonomalaš gaskaomiid ja operatevrraid.

2.9 Ulbmil- ja boadusstivrenvuogádat

Romssa fylkkasuohkan lea ožžon doaimma Gielda- ja guovlodepartemeanttas ráhkadit ollislaš ulbmil- ja bohtosstivrenvuogádaga, dastán boadusgáibádusain mii vástida fylkkaplána ulbmila guvllulaš ovddideamis. Vuodduin bargui lea Máhttoservodat Romsa – áigodaga 2004-2007 fylkkaplána ja Guvllulaš ovddidanprográmma Romsii 2004-2007 ja searvágaid bargoguimmiin. Vuogádat jotkojuvvo boahte áigodagas.

2.10 Oasáluš riikkalaš dási birra

Máhttoservodat Romssa fylkkaplána 2008-2009 lea loahpaheapmi juohke earkil fáttás ja leat hámuhan čielga gáibádusaid stáhtalaš surggiide guovddáš eiseválddiid oasáluša ja guvllulaš heivehallamiid dáfus. Dát čájeha deatalaš birraiid politihkalaš váikkuhusaide ja ságastallama gaskal guvllulaš ja riikkalaš eiseváldiin.

Ollašuhhtiin Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009 lea dárbbalaš geahččat iešguđetge ulbmiliid, ulbmilsurggiid ja strategiijaid ovtas fylkkaplánain ”*oassi riikkalaš dásis*”. Oasit mat čájehit ”oasáluš riikkalaš dásis” fylkkaplánas leat danne ollislaččat váldon mielde Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009.

2.11 Áŋgiruššamat ja vuoruheamit áigodaga 2008-2009

Ulbmilsurggiid mearrádus guhkkiduvvon fylkkaplána 2008-2009 bidjá vuodđun daid prográmmavuoruhemiid mat dahkkojit Romssa Guvllulaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009.

Fylkkaráđđi lea maiddái leamaš stuorra proseassas ráhkadit Fylkkaplánáealkámuša 2007. Fylkkaplánadieđáhusas addá fylkkaráđđi Fylkkadiggái stáhtusa gustojeaddji fylkkaplána ektui. Fylkkaplánadieđáhus 2007 deattuha erenomážit čuovvovaš áŋgiruššansurggiid mii lea mearrideaddji nugo ásaheapmai, šaddui ja árvvoháhkamii davvin:

- Odđaarvalusat, entreprenevradoaimmat ja innovašuvdna
- Kulturvuđot ealáhusat
- Nuoraid- ja sohkabealperspektiiva

Barggus ovddasguvlui bohtet bijut ja doaimmat mat čalmmustit dáid, oažžut lassi fuomášumi. Mánngat daid stratgiiain Guvllulaš ovddidanprográmma prográmmasurggiin mat váldet vuhtii áŋgiruššama entreprenevradoaimmain, kulturvuđot ealáhusain ja nuorain /sohkabealperspektiivain. Dán áigodagas galgá ráhkaduvvot sierra doaibmaplána kultuvrii ja ealáhussii.

Fylkkaráđđi mearridii 2007 plána ”Nuppástuhtinhástalusat Romssas – Plána viidásat nuppástuhttinbarggus ja geavahit nuppástuhttinruhtajuolludeami”. Plána čalmmusta suohkaniid mat lea nuppástuhttima vuolde ja váldá vuhtii odđa nuppástuhttinsurggiid. Nuppástuhttinplána ferte ođasmahttit dávjá joatkkaovddideamis ja kvalitehtasihkkarastit barggu.

PROGRÁMMA 1. MÁHTTU

Fylkkaplánaulbmil:

- Infrastruktuvrra galgá bidjat vuodđun Romssa guvllulaš ovddideami: Gilvo-voimmálaš oahpahuš-, dutkan- ja ovddidanbirrasat galget ovddiduvvot ain eambbo.

1.1 DjO/alit oahppu/eavttut guvllulaš laktásan máhttoovddideamiide

Ulbmilsuorggit

1. DjO-rahčamušat riikkaoasis fertejit válodojvuvot ovdan riikka bajimuš dásis.
2. Ođđa bargosajiid ovddideapmi máhttointensiiva ealáhusaid siskkobealde, ferte buoriduvvot.
3. Dan badjelii lea dárbu bargat, ahte davvinorgalaš ealáhuseallimis váldet eambbo atnui dutkamiid go odne. Ealáhusdoaimmaid máhttoáigumušat ja DjO-searvan ferte buoriduvvot.
4. Riikkaoasis fertejit šaddat stuorit ekonomalaš bohtosat DjO-barggus.
5. Ealáhusdoaimmaid, máhttolágádusaid ja almmolaš eiseválddiid ovtasbargu ferte buorránit guđege dásis vai guovllu máhttoresurssat šaddet ealáhuslaččat ávkin.
6. Fylkka DjO-lágádusat fertejit ovddidit iežaset máhttogaskkusteami ja viiddidit okta-vuodaid olggobeallái.
7. Viiddidit ovtasbarggu ránnjáfylkkaid DjO-birrasiiuin.
8. Nannoseabbo čatnasat fertejit leat reálamáhtu ja formála máhtu gaska.
9. Dárbu lea nannet ja ollásmahttit allaskuvllaid ja guvllolaš DjO-birrasiid.
10. Fylkka lávdaduvvon lohkanfálaldagat fertejit buoriduvvot ain eambbo.
11. Realfágalaš ja teknologalaš oahpahuš Romssa universtitehtas ja fylkka allaskuvllain ferte nannejuvvot.

Guvllulaš Ovtasbargoforuma oktasaš strategiijat; 1.1. DjO/alit oahppu:

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Deatalaš vuoruhit dutkama ee. surggiin nugo bioteknologiija, ođđa mearra šlájaid biebmana, ávus-eanan teknologiija, galbmadálkkádat-teknologiija, telemedisiidna, energiijateknologiija, ja petroleumteknologiija davviguovlluin . (Vrd. maiddái fáddá 2.6, ulbmilsuorgi 7)</i> <i>2) Fertet buoridit rápmaeavttuid ođđa bargosajiid ásaheami ektui máhttoárjjalaš ealáhusain.</i> <i>3) Ásahit ovtasbargošiehtadusa Norgga Dutkanráđiin.</i> <i>4) Nannet fylkka geasuheaddjiid ja geasuheaddjifámuid riikkaidgaskasaš njunuš bargofámuiide ja máhttoasálaččaide .</i>
2	<i>1) Álggahit málleovddidanjoavkku vai smávva ja gaskasturrosaš fitnodagat sáhttet ávkkástallat guovddáš DjO-ruđain fitnodagas, váikko sis leat uhccán oamiruhtadannávccat.</i>
3	<i>1) Láhcit dili geavtlaš gulahallanbarggu gaskal ealáhusaid ja DjO-birrasiid.</i>
5	<i>1) Sihkarastit arenaid alit ohppui, dutkamii, dutkangaskustemiide ja ovddidanbargui mii doaibmá dego huksejeddji gaskal ealáhuseallima, báikkálaš servodaga ja máhttobirrasa.</i> <i>2) Oažžun dihte ovtasbarggu/fierpmádaga áigu Romssa fylkkasuohkan vuoruhit iežas huksejeddji rolla.</i> <i>3) Vuoruhan dihte petroleumteknologiija davviguovlluin ovddideamiide nana máhttobirrasa davvin.</i> <i>4) Lasihit almmolaš doarjjaortnegiigeavaheami nu ahte ealáhusain leat</i>

	<i>ekonomalaš návccat jođihit DjO .</i> 5) <i>Lasihit DjO ovttasbarggu ollislaš vuoruheami eanandoalu gullelaš dutkanprošeavttaide.</i>
7	1) <i>G o ovddida oahpposstrategiijaid riikkaosseperspektiivvas DjO:s ja oahpahas, mas suorggit nugo petroleuma čalmmustuvvo . (Vrd. fáddá 2.5, strategiija 2.2).</i>
9	1) <i>Addit guoskevaš joatka- ja lassioahppofálaldagaid sidjiide geain leat juo alit oahppu.</i>
10	1) <i>Kártet ja čielggadit jearaldagaideaset ja dárbbuideaset alit ohppui. Lávdejuvvon ja biđgejuvvon oahppofálaldagaid sáhttit ollašuvvat oahppoguovddážiid, girjerádjosiid, eaktodáhtolaš organisašuvnnaid ja muđui oassálasti fitnodagaid bokte. Govdabáddi šaddá erenomáš deatalaš diekkár fálaldagaide.</i>

Áigeguovdilis oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđdi/suohkanat, Sámediggi, Finnmárku- ja Nordlándda fylkkasuohkanat, Romssa fylkkamánni, NAV Troms, Innovasjon Norge Troms, Norgga dutkanráđdi, Romssa Universitehta, allaskuvllat fylkkas, kompetansemessige næringsstruktur, DjO-biras muđui ja NHO/ealáhusat.

Resurssavuoruheamit: Gealbu/oamijuogadas, ekonomiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

1.2 Joatkkaoahpahus – hástalusat bargomárkanovddideami ektui

Ulbmilsuorggit:

1. Ráhkadit insentiivvaid, nugo ee. Romssa universitehta "Diehtoguovddáš" lea, vai sáhttit buoridit ohcciid lohku fysihkkii, matematihkkii ja realfágaide oppalohkáii, ja maiddáid daidda dearvvašvuoda suorggi fágaide, maidda leat unnán ohccit vaikko bargomárkka dárbbášage eanet bargiid daidda. Bargat dan badjelii ahte addit dieđuid nuoraide ja movttiidahttit sin välljet dakkár oahpahas. Dát ferte dáhpáhuvvat buot dásiin, gitta vuodđoskuvlla rájis allaskuvlla ja universitehta rádjai.
2. Joatkevaččat bargat ovttas iešguđet oasálaččain prošeavttas "Ungt entreprenørskap" ja ovddidit viidáseappot oahppofálaldagaid allaskuvllaid dahje universitehtaid entreprenvradoaimmain.
3. Bidjat deattu oahpahussii guolástusas ja guollebiebmamii guoskevaš fágain, ja maiddáid bargat buoridan dihte máhtu ja ipmárdusa sálašgiedahallamis ja das mo seailuhit guollekvalitehta.
4. Nuorat fertejit oazžut dieđuid iežaset guovllu ealáhusstrukturvrra birra, ja daid vejolašvuodaid birra maid eahpedábalaš oahpahusválljemat addet. Dat guoská erenoamážit nieiddaide, ja dearvvašvuoda suorggi dáfus sihke nieiddaide ja bártneide.
5. Láhčit dilálašvuodaid buorebut daidda nuoraide guđet jođášit ovdan ruoktot eará suohkana ja iežas suohkana gaska dainnago ruovttusuohkanis eai leat joatkkaskuvla fálaldat.
6. Láhčit dilálašvuodaid nu ahte oahpahuslágádusat ja doaimmat sáhttet nannet gaska- vuodaideaset ja diehtujuohkindoaimmaid nubbi nuppi ektui, omd. NHO "partnerskapskonsept" bokte.
7. Fitnodagat fertejit movttiidahttit olbmuid oaidnit ávkki das go bargit váldet alit oahpu, vai oktavuodát nanusmuvvet máhttobirrasiguin.
8. Ealáhusdoaimmat berrejit ovttasráđiid allaskuvllaiguin ja eará oahpahusfáluheddjiiguin rájuštit oahpahasmodulaid justa bargomárkana dárbbuid mielde.

Guvllolaš ovttasbargoforum oktasaš strategiijat; 1.2 Joatkkaoahpahuš/bargomárkan-ovddideapmi:

Ulbmil-suorgi 1	1) Álggahit ovttasbarggu ja fierpmádatásaheami gaskal bargoaddi- ja bargoorganisašuvnnaid ja Romssa fylkkasuohkan ollislaš hástalusáddejumi ja heivehemiid oahppufálaldagain. 2) Álggahit bijuid mat movttidit nuoraid válljet reálafága. 3) Nannet barggu skuvllaluobahasa vuostá joatkkaoahpahušas.
4	1) Ferte sihkkarastit vuoruheami duodjeealáhusaid bokte fágaoahpahušain, okta berrešii árvvoštallat ásahit oktasaš oahppukantuvrra duojis davvin. 2) Joatkevaččat ovttasbargat skuvla-ealáhus máhttolokten lasihit dihtomielašvuoda sierra báikkálašservodaga/vejolašvuodaid. Láhčit dili ásahit riikka- ja riikkaossegokeči fálaldaga čatnon erenoamážit dan báikái ja guvllolaš ovdamuniide. 3) Vuoruhit nannet entreprevra doaimma joatkkaoahpahušas. 4) Bargat vuoruhit rekruterema ealáhusaide mas lea stuorra guovllolaš árvu.
5	1) Doalahit ja nannet bijuid mat gusket skuvla- ja ásttoáiggebirrasiidna nuoraide joatkkaskuvllain, guoská erenomážit sidjiide geat eai oru ruovttus.
8	1) Láhčit dili riikkaidgaskasaš njuolgut/eksportguvllot ealáhusdoaimmaide oahpahušvejolašvuodaid čalmmustemiin gielaide, márkaniidda ja kulturáddejumiide dárogielat ja olggoriikka nuoraide.

Áigeguovdilis oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:

Joatkkaoahpahuš dáfus lea Romssa fylkkasuohkanis erenoamáš ovddasvástádus láhčit doaimmaid ja álggahemiid. Eará doaimmaheaddjit leat guovloráđđi/suohkanat, Sámediggi, Finnmárkku ja Nordlánda fylkkasuohkanat, NAV Troms, Innovasjon Norge Troms, LO, oahpahuš- ja ovddidanbiras, kompetansemessig næringsstruktur ja NHO/ealáhusat.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

PROGRÁMMA 2. EALÁHUSOVDÁNEAPMI

Fylkkaplánaulbmil:

- Ovddádusjurddat, ođasteaddji ja gilvalannávccalaš ealáhusdoaimmaide galget dilálašvuodat láchčojuvvot.

2.1 Rápmavevttut ja dábálaš váikkuhangaskaoamit ealáhusas

Ulbmilsuorggit:

- 1) Dárkot konjunktuvraovdáneami Romssa fylkkas riikkalaš konjunktuvraovdáneami ektui.
- 2) Signaliseret guovdilis dássái jos riikkalaš doaibmabijut čuhcet bahás Romssa ealáhusdoaimmaide iešguđetlágan konjunktuvraovdánemiid geažil.
- 3) Buoridit ain eambo guvllolaš ovddidanmáhtu dainna lágiin ahte máhttodási loktejuvvo, strategalaš guovlofierpmádat huksejuvvo, riikkaidgaskasaš prográmmaide ja riikkaidgaskasaš foraide servojuvvo, main lea áššin guovlopolitihkka.
- 4) Movttiidahttit fitnodagaid searvat riikkarájiid rasttideaddji ovttasbargguide ja ođđa gávpemárkaniid guorahallamii.
- 5) Movttiidahttit ásahit guvllolaš innovašuvdnasystemaid/ealáhusgihpuid
- 6) Ovddidit guvllolaš váikkuhangaskaomiid Romssa ealáhusovdáneapmái vuodđun.
- 7) Guvllolaš dilálašvuodaide ja ovdehusaide fertejit heivehuvvot doaibmabijut máhtus, entreprenevradoaimmas, hutkamis ja álggaheamis

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategijat 2.1; Rápmavevttut ja dábálaš gaskaoamit ealáhusdoaimmain:

Ulbmil-suorgi 3	1) <i>Leat huksejeaddjin ja duvdin nu ahte arenaid, birrasiid, oktavuodaide ja lihtuid ásahuvvojit ja ovddiduvvojit.</i>
4	1) <i>Nannet márkanbeassama unna- ja gaskamearálaš fitnodagaide lassi vuoruheami bokte márkanmáhttui, logistihkka/distrušuvvna ja profileren.</i> 2) <i>Láhčit dili vai rekrutteret stáduhis ja gelbbolaš bargonávccaid olles guvlui.</i>
5	1) <i>Ásahit deaivvadanbáikkiid gaskal ealáhusa, almmolaš doaimmaid ja máhttobirrasiid ovddidit eanet guvllulaš innovašuvdnasystemaid/ealáhusgihppuid ja hutkás ealahusbirrasiid.</i> 2) <i>Vai lassána ođasmuvvamat de fertejit iešguđet ealáhusaid gaskasaš čánastagat/ealáhusgihpagat ávžžujuvvo ja ealáhusaid rasttideaddji doaibmabijut vuoruhuvvot.</i>
7	1) <i>Ealáhusat fertejit rekrutteret eanet oahppan olbmuid, dannego dat soaitá lašihit DjO dási.</i> 2) <i>Joatkit vuoruhit ásahanoahpahusa fylkkas ja joatkit ovttasbarggu entreprenevradoaimmain ja gründerdoaimmain.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuttit ulbmilsurggiid ja strategijaid:

Romssa fylkkasuokkan, guovloráđdi/suokkanat, Sámediggi, Finnmarkku ja Nordlándda fylkkasuokkanat, Romssa fylkkamánni, NAV Troms, Innovasjon Norge Troms, Barentsčállingoddi, dutkan-, oahpahuš- ja ovddidanbirrasat, ealáhusgárddit ja NHO/ealáhuseallin.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

2.2 Eanandoallu

Ulbmilsuorggit:

- 1) Ovddidit Romssas gávpemárkanii heivehuvvon eanandoalu, mii sáhtta daid ovdamuniid geavahit mat mis leat davvin. Dat mearkkaša ahte fertet lágídit nu ahte lea ovdáneapmi sihke árbevirolaš eanandollui ja unnadoallofitnodagaide.
- 2) Ovddidit viidodatpolitihka mii sihkarastá guhkesáigásaš gánnahta bargosiid.
- 3) Čalmmustit hástalusaid latnjalasbuktagiid distribušuvdnii.
- 4) Fylkka vuovderessaid hálldašemi ulbmil galgá leat viiddit vuovdegeavaheapmi. Báikkálaš vuovderessaid geavaheapmi ja muohkadeapmi galgá lassánit, sihke árbevirolaš sahádoaimma, vuovdeenergiija ja ođđa geavahansuorggit.
- 5) Ráisavuonas galgá leat guovdilis rolla muorraindustriijaguovddášin.
- 6) Váldit vára boazodoalloberoštumiin viidodat- ja guohtunvuodu sihkarastimiin.

Guvllulaš ovtasbargoforuma oktasaš strategijjat 2.2; Eanandoallu:

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Láhčit dili ovddidit ođđa buktagiid ja latnjalasbuktagiid, dás borramuš muhkadanvejolašvuohta unnadoallofitnodagaide, nugo mearkagálvvuid ráhkadit. 2) Láhčit luonddugeavaheami ovdamuniid ávkástallamiidda, meahcevaljiid buorebut ávkástallat, lasihit ja buoridit buđetbuvttadeami, lasihit muorje- ja ruotnasiidbuvttadeami ja láchit dili ovddidit ekologalaš eanandoalu. 3) Ovddidit máhttofálaldagaid njuolgut vuodđobuvttadeaddjiide, lonuheaddjiide ja unnadoalloborramušbuvttadeaddjiide. 4) Movttidit vuoruhemiid, ovtasdoimmi, mášiinovttasbargui ja eará ovtasbargodoaimmaide, ja nannet lonuhandilálašvuođa. 5) G o ovddidit ovtasbarggu ja deaivvanbáikkiid gaskal eará ealáhusaid/surggiid, buvttadeaddjiid ja geavaheaddjiid bohtá eanandoallu nannejuvvot. 6) Nannet ja ovddidit gáiccadoalu Romssas, ee. vuoruhit máhttu, muohkadeami ja márkanfievrrideami.</i>
2	<i>1) Ferte bargat doalahit ja čalmmustahttit kultureanadaga árvvu dás maiddái sihkarastit eanansuodjalusa riikkalaš ulbmiliid ektui.</i>
4/5	<i>1) Sihkarastit, doarjut ja ovddidit muorraindustriijabirrasiid ja vuovdegealbobirrasiid. 2) Murrema, vuovdekultuvrra ja vuovdemáđiidráhkadeami olis ferte sihkarastit beaktilis ja bistevas geavaheami vuovderessain.</i>
6	<i>1) Láhčit dili ovddideamis ja fierpmádatovttasbarggu boazodoalloealáhusa siskabealde.</i>

Áigeuovdilis oasálaččat álggahit ja ollašuttit ulbmilsurggiid ja strategijjaid:

Eanandoalu dáfus lea fylkkamánnis erenoamáš ovddasvástáduš láchit doaimmaid ja álgagiid. Dás čájehuvvojit ”Strategijjat eanandoalunjuolgot ealáhusovddideapmi Romssas 2007-2009” mii bidjá eavttuid BU-ruđaid geavaheapmai. Muhtin oktavuodain sáhtta Romssa fylkkasuohkan lea áigeuovdilis dilis. Eará doaimmaheaddjit leat guovlorádit/suohkanat, Sámediggi, Innovasjon Norge Troms, eanandoallosearvvit, samvirkeorganisasjonene i landbruket, Davvinorgga gealboguovddáš Holt, boazodoallohálldahus, skogeierorganisasjonene ja Norsk institutt for jord- og skogkartlegging.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija ja fierpmádat, mas Romssa fylkkamánni ja Innovasjon Norge Troms leat budjeahta ovddasvástádušat.

2.3 Guolástus ja mearradoallu

Ulbmilsuorggit:

- 1) Fylkkasuohkan ferte váldit badjelasas jodiheaddji rolla guolástus- ja mearradoallo-ealáhusa guvllolaš ovddideamis Romssas, ja geavahit fylkka ovdamuniid.
- 2) Ferte bargat dan badjelií ahte guolástus- ja mearradoalloealáhusa struktuvranuppástusat leat ávkin servodat- ja ealáhusovdáneapmái fylkka, g o lávdadanprofiila joatká.
- 3) Guolástus- ja mearradoalloealáhusa vástesáš ekonomalaš váikkuhangaskaoamit fertejit sihkkarastit guvllolaš ovddidanulbmiliid.
- 4) Buhtadusortnegat mat čatnasit viidodagaide, resurssaide ja buvttadanvuoigatvuoðaide, fertejit čielggaduvvot plánaáigodagas, ja váikkuhusčielggadeapmi, ovdalگو álghahuvvojit.
- 5) Dakkár fáttát go rekruteren, vuoigatvuođat ja daid juogadeapmi fertejit čalmmustuvvot eambo guolástuspolitihkas.
- 6) Guolleindustriija ásaheami vuođđu ferte ain leat báikki lagašvuohta varasguollehivvodagaide. Industriija rápmaeavttut fertejit nannejuvvot dainna lágiin ahte gávpe-márkandilálašvuođat buoriduvvojit ja beassan geahpeduvvo varasguollehivvodagaide, ja ahte varasguolit mat mannet fylkka čađa, muohkaduvvojit fylkka vai árvu stuorru.
- 7) Eambo searat biddjojuvvojit bivdovugiide ja sálašmuohkadeapmái mat eanemusat buoridit varasávnnskvalitehta.
- 8) Joatkit dilálašvuođaid lámčima nu ahte lea vejolaš eambo buvttadit luossa- ja dápmo-veajehiid gilvinguollin Romssas.
- 9) Guvllolaš strategiija ferte hábmejuvvot mariidna šlájaid biebmana várás. Strategalaš gávpeservviid dahje prográmmaid vuođđudeami badjelií lea dárbu bargat, go dat leat mielde ceahkkádeamen ja gávppáiduhhtimin ođđa šlájaid geavaheami guollebiebmamis, ja systemat fertejit heivehuvvot guollebuktagiid fievrideami ja jodiheami várás.
- 10) Bargu ferte dahkkojuvvot mii unnida viidodatvátnivuođa, go dat hehte guollebiebmanealáhusa ovdáneames eambo. Čielggaduvvot ferte leago vejolaš ovttá báikkái bidjat sierralágan náliid biebmanrusttegiid, go dat sáhtta stuorrudit buvttadannávccaid ja leat mielde čoavdimin eará báikkiid.

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategiijat 2.3; Guolástus- ja mearradoallu:

1	<i>1) Leat váikkuheaddji aktiivalaš guolástus- og mearradoallopolitihkka lámčit ja ovddidit rápmaeavttuid ovttas ealáhusaiguin, suohkaniiguin ja guovloráđiin.</i>
2	<i>1) Árvvoštallat bijuid buoridit guolástanealáhusa vuostáiváldima, nu ahte guollefatnasat Romssas ain bissot doaimmain.</i>
3	<i>1) Guolástanealáhusa ferte ávžžuhuvvot ovddidit sierraláganbuktagiid ja bargat ođđa márkaniid guvlui. 2) Ferte bargat movttidit máhttolokten vai lassána árvoháhkkan olles árvogeavllis. 3) Ávžžuhit ovddidit ovttasbargu- ja hutkanbirrasiid mariidnaealáhusain.</i>
6	<i>1) Joatkit ovddidit guolle- ja reahkareidenindustriija</i>
8	<i>1) Čalmmustahttit buoret energiijageavaheami, vejolaš energiijagáldduid ja DjO nu ahte smoltabuvttadeapmi fylkkaš šaddá eanet gilvonávccalaš.</i>
9	<i>1) Ferte árvvoštallat bijuid vai nannešii biebmanealáhusa buvttadeami/bálvalusaid ovttasordnet siskkabealde muhtin geográfalaš guovlo.</i>
10	<i>1) Kártet/geahpedit riidduid gaskal guolástusa ja mearradoalu lasihan dihte árvoháhkama goappašiid ealáhusain.</i>

Áigeguovdilis oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategijaid:

Innovasjon Norge Troms lea operatevraovddasvástáduš erenoamážit álggagiid. Eará oasálaččat leat Romssa fylkkasuohkan, guovloráđit/suohkanat, Sámediggi, Fiskeridirektoratet region Troms, oahpahus-, dutkan- ja ovddidanbirrasat, guolástusfatnasiidsearvvit ja NHO.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

2.4 Lotnolas/kulturvuđot ealáhusat

Ulbmilsuorggit:

- 1) Áigodagas lea dárbu eambo searaid bidjat lotnolas ealáhusaid heivehallamii.

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategijat 2.4; Lotnolas/kulturvuđot ealáhusat:

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Ovddidit máhttoloktenbijuid gávdnan dihte ođđa virgevejolašvuodaid ja ahte lotnolasealáhusat vuoruhuvvojit gaskaoapmeapparáhta bokte. 2) Láhčit dili kulturvuđot ealáhusaid ovddidemiide. 3) Ráhkadahttit doaibmaplána kultur ja ealáhusaide Romsa fylkkas. 4) Erenomážit láhčit dili sámi lotnolasealáhusaid ovddidemiide.</i>

Áigeguovdilis oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđit/suohkanat, Romssa fylkkamánni, Innovasjon Norge Troms, Sámediggi, NHO/ealáhuseallin ja NAV Troms.

Resurssavuoruheamit: máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija ja fierpmádat.

2.5 Petroleum

Ulbmilsuorggit:

- 1) Petroleumbirrasat fertejit nannejuvvot davvin.
 - Háršttás galgá ain leat davi oljoguovddášárvu dainna lágiin ahte doaimmat mat leat dohko biddjojuvvon, bissot ja ovddiduvvojit eambo.
 - Romsa mas leat dutkan- ja máhttobirrasat, ferte eambo boahit oidnosii oljo-industriija ovdáneamis davvin.
 - Golbma davimus fylkkasuohkana fertejit nannet ovttasbarguset petroleumdoaimmaid heivehallamis.
- 2) Davvinorgalaš gávpemárkanoassi petroleumdoaimmas ferte lassánit dainna lágiin ahte máhttodási buoriduvvo ja fierpmádat huksejuvvo.
- 3) Máhttovuđdošaš ealáhusdoaimmat fertejit lassánit ee. gássa¹ industriijalaš ávkinatnimis.
- 4) Infrastruktuvra ferte buoriduvvot ee. gássa distribušuvdnasystema bokte.
- 5) Čalmmusteapmi ferte leat gánnáhahtti ovdádusa vuodđojurdagii ja birrasii dainna lágiin ahte vuoruhuvvot šaddet doaimmat mat galget gássain buhttet dáláš energiijačovdosiid, erenoamážit fievrádussuorggis².
- 6) Romssa petroleumplána ferte ođasmahttojuvvot.

¹ Ulbmilsuorgi 4 ja 5: Geahčča maiddái kap. 4.2.4. "Dálkkádat ja energiija"

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategijjat 2.5; Petroleum

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Ásahit lotnolaš ávkkástallan ja ovddidan ovttasbarggu gaskal Háršta ja Romssa. 2) Ávkkástallat daid vejolašvuodaid ovttasbarggu ja lágidemiid dán oktavuodas g o stuorru ruošša petroleumdoaimmat Barentsábis ja oljotánkajohtolagat rittu mielde. 3) G o ovttasbargat ollislaš hálddašánplána dárkkisteamis Lofoten-Barentsábis bidjat stuorát čalmmusteami servodat- ja ealáhusvuđot lassiváikkuhusaide davvi petroleumdoaimmain. 4) Bargat nu ahte nannet oljofágalaš birrasa Romssas.</i>
2	<i>1) Ovddidit ovttasbargoplánaid mas bargujuohkin ja oktasaš duvdosat deattuhuvvojit sihkkarastit lassi oasi bargohivvodagas mat gullet Davvi-Norgga petroleumdoibmii. 2) Ovddidit davvinorgga oahpahusfálaldaga oljofitnodahkii doppe gos oljoindustriija čoagganit ja geatnegahttit searvat daid ovddidemiide ja atnit dáid fálaldagaid iežas oahpahusdárbbuide. Danne vai sihkkarastit rekruterema riikaoasis.</i>
3	<i>1) Ferte ávkkástallat industrialáš vejolašvuodaide mat leat vuodđuduvvon birashástalusain petroleumdoaimmaid geažil.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategijjaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovlorádit/suohkanat, Innovasjon Norge Troms, NHO/ealáhuseallin, fagfora, oahpahus-, dutkan- ja ovddidanbiras Snøhvit næringsforening ja LO.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

2.6 Industriija muđui ja bálvalusaddi ealáhusat

Ulbmilsuorggit:

- 1) Dárbu lea čalmmustit industriija máhttobuorideaddji doaibmabijuide buoridan dihte árvoháhkama.
- 2) Dárbu lea čalmmustit máhttobuoridandoaibmabijuid bálvalusaddi ealáhusain, vai árvoháhkange buorrána.
- 3) Dárbu lea bargat dan badjelii ahte lea ovdáneapmi máhttointensiiva gávppálaš bálvalusaddi ealáhusas ja diehtujuohkin- ja kommunikašuvdnateknologiiija suorggis.
- 4) Dáláš allamáhtolašvuđot ealáhusgihput ja hutkansystemat fertejit viiddiduvvot ain eambo.
- 5) Go odda ealáhusgihput ásahuvvojit Romssas, de lea dárbu deattuhit ođasmahttin- ja hutkanvejolašvuodaid. Deaddu ferte maid leat máhttogihpuid vejolašvuodas bargat ovttasrádiid ja fierpmádagas.
- 6) Dárbu lea lágidity nu ahte Romsa bissu ja ovddida iežas ovdamuniid ja lihkostuvvá bioteknologiija ovddidanbarggus.
- 7) Vai bioteknologiija bissu ja ovdána Romssas, de lea vuodđun dárbu movttiidahttit guovllu dutkiidbirrašiid máhtolaš olbmuid bissut guovllus.
- 8) MABIT-prográmma ferte joatkit.
- 9) Biogihppu Nord ferte formaliserejuvot ja viiddiduvvot.

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategijjat 2.6; Industriija muđui ja bálvalusaddi ealáhusat

Ulbmil-suorgi 1	1) Máhttolasihandoaimbajuid ovddidettiin ferte geahččalit ráhkadit buoret mávssuid buktagiidda ja odđa márkanguovlluide riikkalaččat ja riikkaidgaskasaččat. 2) Ferte movttidahttit ovddidit gilvonávccalaš industriija ja eará ealáhusdoaimmaid mat sáhttet fuolahit gálvvuid ja bálvalusaid báikkalaččat, guovllulaččat, riikkalaččat ja riikkaidgaskasaččat.
2	1) Árvoštallat bijuid lasihit márkanmáhttu daid bálvalusealáhusaide. 2) Láhčit dili nu ahte design ja huksendáidda sáhtta leat gilvoovdamunni ealáhusovddidemiin. Vuoruhit ee. huksen- ja olgobirrasa dálkkádatheiveheami hábmema ja ávnnasatnima bokte.
5	1) Sadjái ásaheapmái ja ordnejuvvon ovttasbargui ferte ávžžuhit nu ahte olaha ovttasdoaimbieavttuid ja geahpeduvvon goluid.

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsuorggiid ja strategijjaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđit/suohkanat, Sámediggi, Innovasjon Norge Troms, NHO/ ealáhuseallin, oahpahus-, dutkan- ja ovddidanbirrasat, LO ja ealáhusgárddit.

Resurssavuoruheamit: Gealbu/oamijuogadas, ekonomii ja fierpmádat.

2.7 Mátkealáhus

Ulbmilsuorggit:

- 1) Dárbu lea bargat dan badjelii ahte oazžut buresdoaimbi ja ulbmálaš organisašuvdnamálle fylkka dásis, ja riikkaosseovttasbarggus.
- 2) Odđa buktagat mat ráhkaduvvojit, fertejit heivet gávpemárganii. Erenoamážit lea dárbu bidjat fálaldahkan návccaid olbmuid iežaset searvamii, go dat sáhtta geasuhit eanet turistaid Romssa fylkii. Buvttan berrejit dakkár fálaldagat ráhkaduvvot, main luondu ja kultuvra lea oassin.
- 3) ”Nasjonal turistveg” ja dasa gullevaš siskkáldas struktuvra ferte buoriduvvot.
- 4) Doaimbajuid ovddideapmi buoridan dihte mátkkoštanbuktagiid kvalitehta Romssas. Nu lea vejolaš ee. máhtto buorideami bokte.
- 5) Váikkuhit dasa ahte lea nu ulbmálaš mátkevuovdaleapmi go vejolaš, ja vuovdalanbarggu árvoštallan.

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategijjat 2.7; Mátkealáhus:

Ulbmil-suorgi 1	1) Ferte bargat nannet ovttasbarggu ealáhusas. Ferte ovttasbarggu ovddidit ealáhusain ja surggiinge, nu ahte eanandoalu, guolástus ja kultuvra doalahuvvo.
2	1) Láhčit kultur- ja doaimbavuodđuduvvon buktagiid mátkkoštemiide, seammásgo kultuvrra áivvan báhkcodeamit seailluhuvvojit. 2) Láhčit dili vai suodjaluvvon guovllut Romssas sáhttet adnot mátkkošteamis, seammásgo suodjalanulbmilat seailluhuvvojit. 3) Láhčit dili ovddideapmai mátkkoštanbuktagiid nugo dálveturisma, guolástaturisma ja oanehisluopmoturisma.
3	1) Ovddidit buvttagiid ja prošeavttaid riikkalašturistamáđiid birra nu ahte ásašuvvo mánggabealat doaimmafálaldat.
4	1) Lasihit márkanmáhttu mátkkoštanbuktagiidda ja lágidanovddideami dáfus oasálaččaide mátkkoštansuorggis.

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuttet ulbmilsurggiid ja strategiiid:

Troms reiselivAS, Romssa fylkkasuohkan, guovloráddi/suohkanat, Romssa fylkkamánni, Sámediggi, Direktoratet for naturforvaltning, Innovasjon Norge Troms, NHO/reiselivsnæringen ja dutkan-, oahpahuš- ja ovddidanbiras, erenoamážit Háršta allaskuvla.

Resurssavuoruheamit: Máhtto/oamijuogadas, ekonomii ja fierpmádat.

PROGRÁMMA 3. LOGISTIHKKA JA INFRASTRUKTUVRA

Fylkkaplánaulbmil:

- Infrastruktuvra galgá čalmmustit vuodu guovllulaš ovddideapmi Romssas:
 - fievrrádusa ja telekommunikašuvnna siskkáldas struktuvra galgá hálddašuvvot ja ovddidit dainna lágiin ahte addá servodat- ja ealáhuseallimii vejolašvuodaid ovdánit ja beassat gávpemárkaniidda ovttadássásažžan riikka guovdilis guovlluiguin.

3.1 Álggaheapmi

Johtolatplána 2006-2009 bidjá vuđđui muhtin váldohástalusaid:

- Buoret manahat buot geavaheaddjiide olles fievrrádusvuogádagas.
- Lasihit beaktilis fievrrádusvuogádaga
- Lasihit johtolatsihkkarvuoda ja eanet birasustitlaš johtolaga olles fylkkas

Beaktilis, birasustitlaš ja sihkkar fievrrádus ja logistihkka leat deatalaš oažžut gilvonávccalaš ealáhuseallima. Lea dárbu buhtalastit ja nannet kollektiivafievrruid ja vuoruhit ealáhuseallima johtolagaid guovlluin.

Govdabáddeteknologiija váikkuha posiitiiva ovddáneami guovlluide, ja addá odđa vejolasvuodaid ássiide Romssas. Romssa fylkkasuohkan áigu váikkuhit buoret gulahallama ja johtulaga/fievrrideami Davviguovlluin riikkaidgaskasas ovttasbarggu bokte.

Ulbmilsurggiid čađaheapmi boahdá dáhpáhuvvat mearrádusaid bokte mat leat čatnon riikkalaš ja guvllulaš johtolatplánaide ja johtolatbudjehtaide.

Ulbmilsuorggit:

3.2 Fievrrádusinfrastruktuvra

1. Davvi-Norggas ja Romssas fertejit oaidnit odđa fievrrádusfierpmádagaid ja lágidit searaid nu ahte heivejit odđa struktuvraide main mii šaddat sorját boahhteáiggis.
2. Dárbu lea ásahit beaktilis "feedersystema" deaivvadanbáikkiide Romsii ja Narviikii. Mearrafievrrádusa dáfus dat eanaš mearkkaša ahte leat doaibmabijut stuorimus johtalushámmaniin ja guolástushámmaniin, ja geaidnofievrrideami dáfus dat mearkkaša ahte lea dárbu lágidit njuovžilis geaidnofievrrideami deaivvadanbáikkiide. Dat mearkkaša ee. ahte ollu eanet fylkkageainnuide biddjojuvvo čavga geaidnobajáldas ja ahte geaidnofierpmádat buoriduvvo nu ahte guotteha ollo stuorit biilagurpmiid. Dasto suodjaluvvojit deataleamos geaidnogaskkat, vai ii leat geađgefierranvárra. Fysalaš riđdohehttehusaid sadjái galget maid earáge molssaeavttut árvvoštallojuvvot gokko lea govttolaš goluid dáfus.
3. Dainnago mearradoallo- ja guolástusealáhusain lea dárbu fievrridit varasguliid gávpemárkaniidda, regularitehta ja johtingelbbolašvuoha ferte leat deatálaš árvvoštallamis.

3.3 Riddobearráigeahčču

4. Nannet ovttasbarggu riikkalaš ja riikkaidgaskasaš oasálaččaiguin buoridan dihte mearraoadjebasvuoda.
5. Nannet riikkalaš dieđuid ja máhtu áhpeguovlluid ja poláraguovlluid dilálašvuodaid birra.

3.4 Govdabáddi

6. Suohkaniid ja fylkkasuohkana ovttasbargu galgá ruohtastuhttit govdabátti huksema ja ovddidit fierpmádatvuđot čovdosiid sihke priváhta ja almmolaš suorggi várás.
7. Jotkojuvvot galgá DjO/stáhtalaš lágádusaid ovttasbargu fylkkas.
8. Fylkkasuohkana govdabáddefoanda galgá nannejuvvot.
9. Prošeakta berre viiddiduvvot nu ahte fáttmasta riikkaidgaskasaš ovttasbarggu Davvikalohtas ja Barents-guovllus.

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategijjat; Logistihkka ja infrastruktuurra

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Ferte bargat buoret logistihkkavuogádaga girdái-, eatnamii- ja mearrafievrrádussii dan ektuige ee. kollektiivafievrruide, mátkkoštemiide ja guolástus- ja mearradoallobuvttademiide. 2) Arvosmahttit bijuid ealáhusa dárbbuide lágidansihkarvuodas/čehppodagas ja fievrrideamis. 3) Čujuhit man mávssolaččat leat siskkáldasstruktuurra ja iešguđet logistihkkačovdosat guvllolaš ovddidanoktavuodas.</i>
2	<i>1) Ferte viidáseappot joatkit bargguin deaivvadanbáikehámmaniin mearrafievrrideami ja varas guoli várás.</i>
4	<i>1) Ferte šaddat buoret oktiiordnen siviilla ja militeara vuogádagain riddogozihemiin ja dustehusain. 2) Ferte bargat vai riikkalaččat oažžut riggodagaid ovddidit riddogoziheami ja oljosuodjalandustehusa.</i>
6	<i>1) Bargat hukset fámoláš govdabátti ja innovatiiva geavaheapmi dása.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsuorggiid ja strategijjaid:

Romssa fylkkasuohkan, Guovloráđdi/suohkanat, Stáhta geaidnodoaimmahat, Innovasjon Norge Troms, Suodjalus, Kystverket, Avinor ja NHO/Ealáhuseallin.

Resursavuoruheamet: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

PROGRÁMMA 4. EALANÁVCCALAŠ OVDÁNEAPMI

4.1 Guovddášstrategiija ja báikegottit

Fylkkaplánaulbmil:

- Romssa ássánminstara válidosárgosat galget bisuhuvvot dainna lágiin ahte oppa guovddášstruktuvra nanusmahttojuvvo ja guovlluide huksejuvvojit ealasis báikegottit.
- Vai movttiidit ovddidit iežaset, šaddat iešbirgejeaddjin ja ovddasvástideaddji olmmožin, de mánáide ja nuoraide galget sihkkarastojuvvot vejolašvuodát searvat guvllolaš demokratiijii ja váikkuhit dasa.

4.1.1 Guovddášstrategiija

Guovddášstrategiija lea bargoreaidu mainna bisuhit lávdaduvvon ássanmálliid. Strategiija jurdda lea ahte go huksejuvvojit ealasis guovddážat, de bargomárkana ja máhttsuorggálaš bálvalusaid ovddideaddji barggut addet guovlluin buoret válljenvejolašvuodaid go maid miige eñkil suohkaniid sáhtta addit. Fylkkaplána 2008-2009 lea biddjon guovddášstrategiija gos guovddášdásit juohkásit ná:

1. Romsa
2. Hárštá ja Finnsnes
3. Stuorragieddi, Beardu ja Vuotnasiida
Skiervá maritiibma doaimmaid guovddážin
Setermoen suodjalusa doaimmaid guovddážin
4. Suohkanguovddážat muđui
5. Báikkálaš guovddážat

Ulbmilsuorggit:

1. Suohkanat barget nu mo gávnnahtit ulbmálažžan, guovlorádit ovttasrádiid ja earalágange ovttasdoaimbamiin. Ovttasbargu ealáhusdoaimmain berre leat guvllolaš struktuvrraid vuodul mat leat ávkkálačča ealáhuseallimii.
2. Ovttasbargu lea ávkkálaš ja dárbbaslaš fylkkarájiid rastá, erenoamážit Lulli-Romssas/Davvi-Nordlánddas.
3. Guovloguovddážat Stuorragieddi, Beardu ja Vuotnasiida leat ovdánan positiivvalaččat, ja dan ovdáneami lea dárbbu joatkit ja buoridit. Dárbu lea ulbmádit ovddidit Finnsnesa gávpogin, ja Setermoena ja Skiervvá čoahkkebáikin ja riddogávpogin Romssas.
4. Johtalusa siskkáldas struktuvra, almmolaš kommunikašuvnnat ja govdaáddi leat eavttut dasa man muddui guovddášstrategiija sáhtta doaibmat áigumuša mielde. Deatalaš galgá leat dat, maid lea vejolaš dahkat buoridan dihte fylkka buot olbmuid vejolašvuodaid beassat guovddášstruktuvra alit dássásaš guovddážiidda, ja erenoamážit Romsii.

Guvllolaš ovttasbarguforuma oktasaš strategiijat; 4.1.1 Guovddášstrategiija:

Ulbmil-suorgi	1) <i>Leat veahkkinn guovddášstruktuvrra ja ealanávccalaš ovdáneamis almmolaš bálvalusaid bokte</i>
4	2) <i>Ovddidit fylkka ealanávccalaš ovdáneami nannet relašuvnnaid guovddáš ja giliid gaskasaš oktavuodaid iešguđetge dásiin.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđđi/suohkanat, Romssa fylkkamánni ja ovddidan- ja máhttobirrasat.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.1.2 Báikkálaš servodaga ovdáneapmi

Báikkálaš servodat deaivida hástalusaid sihke dakkár surggiin g o máhttu, ealáhusovddideapmi, logistihkka ja infrastruktuva. Dat ulbmilsuorggit mat leat gesson bajás mánggalágain prográmmain mat maiddáai leat soahppevaš strategiijat báikkálaš servodaga ovdáneamis; lassin dáid erenomáš ulbmilsurggiin dás vuolábealde.

Ulbmilsuorggit:

1. Doaibmabidjo- ja ovddidanprošeavttaid lihkostuvvamii leat guovdilis ášši ahte dain leat báikkálaš gullevašvuohta ja oasálaččaid ovttasbargu, gulahallan ja arenahuksen. Dárbu lea plánet prošeavtta bures ja čuovvolit dan.
2. Máhtu ferte bisuhuvvot ja buoriduvvot ovddideaddji prošeakta- ja prográmmabargguin. Dárbu lea hukset vásahus- ja máhttoarenaide mat juo leat, ja ođđa arenaide mat bohtet. Fylkkasuohkana fierpmádathuksejeaddji ja álgaga dahkki rolla lea deatálaš.
3. Mánát ja nuorat leat fylkka deatáleamos resurssat ealasis ja hutkás Romssa huksemii. Sin dárbbut fertejit danne bohtit oidnosii ja válđojuvvot vuhtii, ja sii fertejit beassat leat mielde almmolaš mearridanproseassaide, ja dain válđojuvvot vuhtii.
4. Searat fertejit biddjojuvvot suohkanlaš ovddidanfondii.
5. Ain lea dárbu addit doarjaga vuorjjes guovlluid dálloallogávppiide.

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasašstrategiijat; 4.1.2Báikkálašservodagaovdáneapmi

Ulbmil- suorgi 1	<i>1) Leat veahkkin ovddidit báikegottiid main leat hutkáivuohta ja besten, gos hástalusain sáhtta dustet gealbbu, ealáhusaid ja siskkáldasstruktuorra. 2) Leat veahkkin ovddidit suohkanlaš siskkáldasstruktuorra surggiin čáhce- váráiduhhtimis, guolástanhámmanrusttegiin, báikkálašovdánemiin, fysalaš birasbijuin ja ealáhusurggiin. 3) Leat veahkkin nuppástuhttinbargui suohkaniin/birrasiiin main leat stuorra nuppástuhttinhástalusaid. 4) Láhčit dili márkanfievrrideapmai doaibmabijuavádagas.</i>
2	<i>1) Láhčit dili arenaid máhttoovddideaddji ja vásáhuslonuhusaide mii leat čatnon báikkálašovdáneapmai/uhccaservodatovdáneapmai.</i>
3	<i>1) Láhčit dili ovddidanbirrasiid, fierpmádat- ja uhccaservodatprošeavttaide biras- Romssa. 2) Vuoruhit bijuid mat vuhtiiváldit sohka-beal- ja eallinheakkaperspektiiva dego vuodđu guovllulaš ovddideamis.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovlluráđđi/suohkanat, Romssa fylkkamánni ja ovddidan- ja máhttobirrasat

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadus, ekonomiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.2 Ealanávccalaš ovdáneapmi

Fylkkaplánaulbmil:

- Romssas buot doaibmamušaid vuodus galgá ealanávccalašvuoda vuodđojurdda leat, mii sihkkarasta ahte luonddus vára váldojuvvo ja ahte dat seailu boahhtevaš sogaide.

4.2.1 Areálaressurssat ja biologalaš šláddjivohta

Ulbmilsuorggit:

1. Romssas lea guvllolaš dásis dárbu ovddidit ollislaš strategiija birrasa ja luonddu resurssaid várás, ja dat strategiija sáhtta leat ávkin maid suohkana dássái.
2. Fylkkasuohkan áigu ráhkadit fylkkaoasseplána Romssa viidodathálddašeami várás. Go fylkkasuohkan doaibmá ovttasrádiid suohkaniiguin ja guvllolaš oasálaččaiguin, de plánaproseassa buktá áigái oktasaš guovlopolitihkalaš njuolggadusaid ja strategiijaid viidodatgeavaheami várás.
3. Suohkaniid vejolašvuotta ja máhttu plánemis ja birasáššiin ferte nannejuvvot vai sihkkarastojuvvo guhkesáigásaš viidodat- ja resurssahálddašeapmi, ja nu maiddái unniduvvojit áddjilis eaŋkiláššit ja dispensašuvdnaáššemeannudeamit.
4. Suohkan plánenmáhttu ferte buoriduvvot ja ovddiduvvot vai geahpeduvvojit mearragátti geavahusa ja riidduodjaleami.
5. Kulturressurssaid- ja luonddu resurssaid kártenbarggut fertet joatkit ja digitála reaidut ráhkaduvvot viidodatplánema ja geavaheami várás.

Guvllulaš Ovttasbargoforuma oktasaš strategiijat; 4.2.1 Areálaressurssat ja biologalaš šláddjivohta:

Ulbmil-suorgi 1/3	1) <i>G o lasihit plánengealbbu ferte lasihit suohkaniidgaskasaš ovttasbargguin omd.; riddoavádatplánemis, eanandoalus ja birrasis ja čáhcerávadagas.</i>
1	1) <i>G o álgit ovttasbarggu gaskal suohkaniid, fylkkasuohkaniid ja stáhtalaš eiseválddiin doaibmabijuid ja kártema hárrái, mii sáhtá geahpedit riidduid 100 m ávvis gáddeavádagas.</i> 2) <i>G o ásahit foruma riddoavádatplánen foruma fylkkas, ja fylkkaoasseplána riddoavádadagas galget leat ođđa árvvostallan.</i>
4	1) <i>G o kártet guollegođđosajiid, guolleguovlluid, šaddanguovlluid rittu mielde, ja gođđoguovlluid suodjaleami³.</i> 2) <i>G o guovllulaš riddoávveplánaid bargu galgá joatkkojuvvo.</i>
5	1) <i>G o deaivvadit hástalusaid dán kárten biologalaš girjáivuođa ovttasbargu ektui.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhhtit ulbmilsuorggiid ja strategiijat:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđdi/suohkanat, Romssa fylkkamánni, Guolástandirektoráhta ja dutkan-, oahpahus- ja ovddidanbirrasat.

Resursavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomii, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

³ Gehččo fylkka ealahusovddideami oktavuodas, vrd. Prográmmasuorggi 2.3, vuoruhansuorggi 10, Guolástan- ja mearradoallu.

4.2.2 Mariidna resurssat

Ulbmilsuorggit:

1. Dárbu lea láchčit dilálašvuodaid vai mearradoalloealáhusas lea ealanávccalaš ovdáneapmi. Dat lokte buktagiid árvvu ja váikkuha positiivvalaččat ealáhusoasálaččaide ja báikkálaš servodahkii.
2. Dilálašvuodaid lea dárbu lágidit nu ahte guolástus buoremus lági mielde sáhtta ovdánit ja geavahit bivdosiid mat unnimusat vahágahttet resurssaid.

Guvllulaš Ovttasbargoforuma oktasaš strategijat; 4.2.2 Mariidna resurssat:

Ulbmil-suorgi 1/2	1) <i>Bargat nu ahte guolástan- ja mearradoalloealáhusas ožžot čielgasat biras-profíila.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđđi/suohkanat, Romssa fylkkamánni, Guolástandirektoráhta, Kystverket, mearradoalloealáhus (FHL-mearradoallu), Stáhta šibitdoaktára guovddáš ja dutkan-, oahpahuš- ja ovddidanbirrasat.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.2.3 Boraspiret

Ulbmilsuorggit:

1. Ovttasbargu ealáhusaiguin ja suohkaniiguin diehtujuohkimis ja doaibmabijuin mat galggašedje geahpedit borespiriid guoridit šibihiid logu ja earáge sivaide man geažil sávzzat ja bohccot jápmet, ja ovddidit dáid doaibmabijuid.
2. Borespirenálit fertejit unniduvvot (geatki ja albbas).

Guvllulaš Ovttasbargoforuma oktasaš strategijat; 4.2.3 Boraspiret:

Ulbmil-suorgi 1	1) <i>G o ovttasbargat nu ahte váikkuhit riikkalaš boraspirepolitihka buoridan dihte rápmaveavttuid ja ovddidit buriid guvllulaš hálddašanmálliid.</i>
	2) <i>G o mannat searválagaid prošeaktanjuolggot ovttasbargui ovddidit hálddašan- ja doaibmavugiid mat geahpedit ja earáge sivaide man geažil guoridit šibitdoalu ja boazodoalu boraspiriid geažil.</i>
2	1) <i>G o galgat ovttasbargat boraspirehálddašeapmai, mas lea sadji eanan- ja boazodollui Romssas.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhttit ulbmilsurggiid ja strategijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđđi/suohkanat, Romssa fylkkamánni, boraspirelávdegoddi, Sámediggi, eanan- ja boazodoalloealáhus, Innovasjon Norge Troms ja dutkan-, oahpahuš- ja ovddidanbiras.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.2.4 Dálkkádat ja energiija

Ulbmilsuorggit:

1. Guovllus ovddidit ovttasbarggu ealáhusdoaimmaid ja almmolaš ásaheami gaskka, vai lea ávkin atnit vejolašvuodaid eambo geavahit dakkár energiijaaddi ávdnasiid go bioboaldámušaid, biekkaid, liekkaspumppaid, biogássaidda ja spilluimanni lieggasa.
2. Ásahit luonddugássa/biogássa guvllolaš distribušuvdnasystema, ja leat mielde očcodeamen geavaheddjiid baicce geavahit luonddugássa ja biogássa boaldámuššan.
3. Čuovvolit ja ođasmahttit "Handlingsplan for klima & energi i Troms" nammasaš plána.

Guvllulaš Ovttasbargoforuma oktasaš strategijat; 4.2.4 Dálkkádat ja energiija:

Ulbmil-suorgi 1	1) <i>Leat aktiivalaš rolla láchit dili vuoruhit buvttadeami ja geavaheami ođasmáhtti energiija, ođđasit ávkkástalli energiija ja birasustitlaš energiijaguoddiid.</i>
2	1) <i>Árvvoštallat vejolašvuodaid geavahišgoahit ođđa johtilis fatnasiid – ja fierpmádatfearggaid ja gávpothussiid mat atnet boaldámuššan luonddugássa ja/dahje biogássaidda</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuttit ulbmilsurggiid ja strategijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđdi/suohkanat, Romssa fylkkamánni, NHO/ealáhusat, Innovasjon Norge Troms, ja dutkan-, oahpahuš- ja ovddidanbiras.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.2.5 Doabbarat ja nuoskkideapmi**Ulbmilsuorggit:**

1. Bargat dan badjelii ahte doapparhivvodat geahpeduvvo, ahte dainna meannuduvvo dohkálaččat ja ahte ávdnasat máhcahuvvojit eambo.
2. Doarjut suohkaniid vai dávistit EO gáibádusaide maid rápmadirektiiva bidjá čáhcái.

Guvllulaš ovttasbargoforuma oktasaš strategijat; 4.2.5 Doabbarat ja nuoskkideapmi:

Ulbmil-suorgi 1	1) <i>Árvvoštallat guorahallat industrialáš ávkkástallama dálloallobázahusain ja sierradoabbariin.</i> 2) <i>Láchit dili buvttadit biogássa.</i> 3) <i>Aktiivalaččat váikkuhit ovttasbarggu gaskal mánggaid oasálaččaid oaččudan dihte dohkálaš meannudeami varalaš doabbariin.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuttit ulbmilsurggiid ja strategijaid:

Romssa Fylkkasuohkan, guovloráđdi/suohkanat, Romssa Fylkkamánni, eanandoallosearvvit, NHO/ealáhusat, Innovasjon Norge Troms, ja DjO-biras.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija ja fierpmádat.

4.3 Kultuvra

Fylkkaplánaulbmil:

- Sihkkarastin dihte ássamis ja eallinvuogis guvllolaš šláddjiivuoda, de galgá min oktasaš kulturárbi, sihke norgalaš, sámi ja kvenalaš árbi biddjojuvvot vuodđun buot servodat-surggiid ovdáneapmái. Kulturpolitihkka ja álbmotdearvvašvuodabargu galgá buktit álbmogii buoret eallindási.

Romssa fylkkaplána 2008-2009 lea fáddán bidjan kultuvrra ja bidjan ovdan konkrehtalaš ulbmilsurggiid. Eanaš dáid ulbmilsurggiin ferte ruhtadit eará budjehtain g o dat mat leat váldoruhtadangálddut guovttejagaš doaibmaprográmmas.

Romssa guvllolaš ovddidanprográmma lea čujuhan ahte kultuvra lea guovdileamos buot prográmmain Romssa doaibmaprográmmas áigodaga 2008-2009. Dát guoská erenomážit čalmmustit lakta gaskal ealáhusovddideami ja kultuvrra ja kultuvrra iežas návccaid ealáhusovddideapmai⁴.

4.3.1 Sámi beroštumit

Bargu sámi gažaldagain leat čatnon ovttasbargošiehtadussii gaskal Sámedikki ja Romssa fylkkasuohkana. Šiehtadus bidjá ruhtadeami njuolggadusaid juohke eaŋkil doibmii siskka-bealde iešguđetge surggiin.

Ulbmilsuorggit:

Kultuvra ja giella

1. Doaibmabijuid čadaheapmi, maiddái sámi guovddáža dáfus, Ája Sámi Guovddáš ja Várdobáiki, sávaldat ožžut áigái Moskvuona ja Sáčča giellaguovddážiid, sámegiella ja kultuvrra oahpaheami, ja maiddái sámi báikenamaid geavaheami. Ovttasbargu galgá maid fátmastit museadoaimmaid ja girjerádjofálaldagaid. Šiehtadusbealit áigot dahkat šiehtadusa mii eambo geatnegahtta kulturmuittuid hálddašeami. Šiehtadusbealit áigot nannet sámi kultuvrra ja kulturipmárdusa gaskkusteami, ja áigot lágídit nu ahte leat eallinávcčalaš sámi searvvit Romssas. Searat galget maid biddjojuvvot Romsii dahkan dihte dan álgoálbmotgávpogin.

Guvllolaš ovdáneapmi

2. Sámediggi ja Romssa fylkkasuohkan áigot erenoamážit čalmmustit Romssa suohkaniid vai ovddidit iežasat sámepolitihka.

Davveguovloovdáneapmi

3. Strategiija berre siskkildit riikkalaš ja rádjerasttideaddji doaibmabijuid. Árktalaš ovttasbargu, Barents-ovttasbargu, Norgga bilaterála bargu eará árktalaš stáhtaid ektui, EU davveguovlluid dimenšuvdna ja árktalaš luŋká, Davvekalohhtabargu ja dat bargu maid Northern Forum dahká, leat mielde.
4. Sámediggi ja Romssa fylkkasuohkan fertejit bargat ovttasráđiid vai sáhttet váikkuhit riikkalaš rápmaveavttuid nu ahte lea vejolaš hukset eallinávcčalaš báikkálaš servodagaid Romssas.

⁴ Siskka-bealde prográmma 2 ealáhusovddideapmi, Lotnolas/kulturvuđot ealáhusat (2.4), bálvalusaddi ealáhusat (2.6) ja mátkkealáhus (2.7), leat strategiijat dása hábmejuvvon.

Guvllolaš Ovttasbargoforum oktasaš strategiijat; 4.3.1 Sámi beroštumit:

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Ovddidit sámi giela ja kultuvra earret eará sámi guovddáži bokte.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhhtit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:
Romssa fylkkasuohkan, guovloráđđi/suohkanat, Sámediggi ja sámi guovddážit.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.3.2 Kvenat – riikka unnitlohkosaš álbmot

Ulbmilsuorggit:

1. Fylkkasuohkan ferte leat politihkalaš álššaiduhti vai ásahuvvojit stáhtalaš váikkuhan-gaskaoamit mat dahket vejolažžan čadahit Kvenalaš kultuvrabargguid guvllolaš ovttasbargguin. Fylkkasuohkan áigu leat mielde Ráissa kvenalaš kulturguovddáža ásaheamis.

Guvllolaš ovttasbargoforuma oktasaš strategiijat; 4.3.2 Kvenat – riikkalaš unnitlogus:

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Joatkit ovddidit lagaš kultuvrralaš, historijálaš ja ealáhusvuđot ovttasbarggu Dávvikalohtas.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhhtit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:
Romssa fylkkasuohkan, guovloráđđi/suohkanat, Norske Kvenersforbund ja Tornedalsrådet.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.4 Almmolaš suorggi vuodđudeaddji eavttut

Fylkkaplánaulbmil:

- Bisuhit ja buoridit servodatbálvalusaid ja buriid eallineavttuid buot ássiide fylkkas ja juohke oasis.

4.4.1 Suohkanat/fylkkasuohkan

Ulbmilsuorggit:

1. Johtui ferte biddjojuvvot bargu mii ovddida odđa ovttasbarganvugiid ja mii movttiidahtta suohkaniid eambo ovddidit iežaset suohkaniidgaskasaš / guvllolaš ovttasbarggu bálvalus-buvttadeamis, ja dás maid iešguđetlágan surggiid máhttoresurssaid geavaheamis.

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhhtit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:
Romssa fylkkasuohkan, guovloráđđi/suohkanat.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.4.2 Stáhtalaš bargosajit

Ulbmilsuorggit:

1. Suohkanat, guovloráđđi ja fylkkasuohkan fertejit bargat ovttrasráđiid strategiijaid válljemis dainna ulbmiliin ahte oažžut stáhtalaš bargosajiid sirdit Romssa fylkii. Ovttasbarggu vuoddu ferte leat objektiivva geahčadeapmi mas iešguđetge báikki ovdamunit válđojuvvojit ovdán ja dorjojuvvojit oskkáldasat oktasaš riikkaosseperspektiivvas.

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhhtit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:

Romssa fylkkasuohkan ja guovloráđđi/suohkanat, NHO/ealáhusat.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadus, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

4.4.3 Suodjalusa mearkkašupmi guvllolaš ovdáneapmái Romssas

Ulbmilsuorggit:

1. Dárbu lea bargat dan badjelii ahte Suodjalusas šaddet posiitiiva váikkuhusat guovlluide.
2. Siviilamilitearalaš ovttasbargu Romssas ferte vuhtii válđojuvvot guvllolaš perspektiivvas.
3. Romsa galgá ain lágídit daid erenoamáš vejolašvuodaid mat leat fylkkas ovttashárjehallamiidda.
4. Geavahit siviila - militeara ovttasbarggus suodjalusa máhtuid ávkin ealáhusovddideapmái.

Guvllolaš Oktasašforuma oktasaš strategiijat; 4.4.3 Suodjalusa mearkkašupmi guvllolaš ovdideapmái Romssas:

Ulbmil-suorgi 1	<i>1) Galgá ráhkaduvvot fylkkaosseplána Suodjalusa dihte Romssas. 2) Bargat aktiivalaččat ovddidit ja doalahit Suodjalusa Romssas. 3) Čalmmustit ja márkanastit min ovdduid dego báikkálašsadi Suodjalusas</i>
4	<i>1) Ávkkástallat márkanvejolašvuodaid riikkaidgaskasaččat Suodjalusain. 2) Láhčit dili erenoamáš gealbu- ja ovddidanbirrasiidda mii lea vuodđuduvvon siviilamiliteara ovttasbarggus.</i>

Guovddáš oasálaččat álggahit ja ollašuhhtit ulbmilsurggiid ja strategiijaid:

Romssa fylkkasuohkan, guovloráđđi/suohkanat, Suodjalus, Innovasjon Norge Troms ja NHO/ealáhusat.

Resurssavuoruheamit: Máhttu/oamijuogadas, ekonomiiija, fierpmádat ja politihkalaš váikkuheapmi.

FYLKKAPLÁNA VÁRDDUS ” RIIKKALAŠ DÁSI OASÁLUŠ”

”RIKKALAŠ DÁSI OASÁLUŠ” – MÁHTTU (fylkkaplána s. 13, 14, 16 ja 17):

Fáddá 1:

Máhttovišvudna, DjO-áŋgirusšan Romssas, alit oahpahus, guvllolaš máhttoovddideami eavttut gulli máhttoovddideapmai.

1. Vai potenciála boadášii atnui ee. ođđa biebmanšlájaid ja mariidna bioteknologiija olis, de lea dárbu ahte stáhta searvá ovddidan- ja álggahandásis nana ruhtademiin DjO-doaimmaide ja eará doaimmaide, doppe gos Davvi-Norggas leat erenoamáš luonddu addin lihkestuvvanovdamunit.
2. Dutkanbarggut fertejit nannejuvvot nu ahte Norga boahktevaš viđajahkásaš áigodagas beassá bálddalagaid OECD-riikkaid gaskadásiin mihtiduvvon BNP-oasi dáfus. Riikka-oasis DjO-barggut fertejit boahtit riikkalaš dássái.
3. Stáhta ferte doallat iežas geatnegasvuodaid vuodđojuolludemiid dáfus ja lágádusaid siskáldas struktuvrra ektui.
4. Guvllolaš dássi ferte eambo beassat hálldašit badjel váikkuhangaskaomiin. Dutkanruđat fertejit regionaliserejuvvo, ja Norgga Dutkanráđđi ferte organiserejuvvo nu ahte lea vejolaš sirdit váikkuhanválddi guovlluide.
5. Deatalaš lea bidjat deattu vuodđodutkamii mii lea Romssa universitehtas, vai lea vuodđun geahččalemiide, krihtalaš iskkademiide ja hutkamiidda.
6. Oasáluštit ruđaiguin rekruterenbargguide, nannet ja ovddidit realfágalaš oahpahusa mas lea vuodđun riikkaoasi dáláš ja boahktevaš dárbbuide makkár máhttui dal gáibiduvvo.
7. Válmmastit lea dárbu ovttasbarganstruktuvrraid mii deattuha oktavuoda DjO-ealáhusovddideapmái.
8. Fylkkasuohkanis fertejit dahkat álgaga ovttas Romssa universitehtain ja NHOin, vai universitehtii ja Dutkangárdimii ásahuvvošii riikkalaš Gründersenter mii deattuha hutkama ja dutkama. Guovddáš galgá movttiidahttit ja álššaiduhttit ealáhusdoibmii ja dutkanbohtosiid gávppáidduhttimii.

Fádda 2:

Joatkkaoahpahus – hástalusat bargomárkana ovdáneami dáfus

1. Nannet ja oidnosii buktit stáhtalaš lágádusaid mat barget teknologalaš doaibmasurggiin, nugo eanandárkomis, telemedisiinnas ja ávus- ja atmosfearadutkamis, vai nuoraid berošupmi lassánivččii ja nu maiddái sin ohcamat realfágalaš lohkansurggiide.
2. Vuodđudit váikkuhangaskaomiid maiguin čađahit guvllolaš doaibmabijuid buoridan dihte nuoraid ohcama realfágaid lohkamiidda.
3. Realfágaid lohkanfálaldagaid offensiiva huksen juo ovdal diedihuvvon fitnodatdárbbuid čuožžileami - vai huksejuvvo gilvalanovdamunit go fitnodagat välljejit ođđa ásahanbáikiid doaimmaidasaset.
4. Hukset guolástanfatnasiid guolástus- ja maritiibma oahpahussii.
5. Bidjat návccaid proševttaide mat ovddidit davvinorgalaš oahpponeavvuid.
6. Ráđdehusa dearvvašvuoda ja sosiála bargiid rekruterenplána lea deatalaš go galgat oazžut lasi veahkkedivššáriid ja oazžut joatkkaoahppu addi doaibmabijuid veahkkedivššáriid ja fuollabargiid várás.

RIKKALAŠ DÁSI OASÁLUŠAT - EALÁHUSOVDÁNEAPMI (fylkesplanen s 19, 21 - 22, 24 - 25, 27 - 30).

Fáddá 1: Rápmaevttut ja dábálaš váikkuhangaskaoamit ealáhusdoaimmaid várás

- 1) Čavgadis ruhtapolitiikka oktavuodas ferte leat vejolaš rahpat uvssa nu ahte stuoribuš ruhtasupmit sáhttet juolluduvvot guovlluide main lea earálágan konjunktuvra go dat mii lea riikka dásis.
- 2) Seammás go guvllolaš dásis oažžu politiikkalaš válldi ja doaibmanfriddjavuoda riikkaidgaskasaš oktavuodain, de ferte rahpasit uksa ruđalaš váikkuhangaskaomiide ja dan mielde viiddis váldefápmudus.
- 3) Vai guovllu ovdamunit geavahuvvojit, de fertejit dábálaš rápmaevttut ja ealáhusovddideaddji guovlopolitiikkalaš váikkuhangaskaoamit nannejuvvot ja lágiduvvot nu. Dat mearkkaša ahte fertejit leat rápmaevttutge mat sihkkarastet fylkka ealáhusdoaimmaide buori beassama gávpemárkaniidda dainna lágiin ahte váidudit guhkes gaskkaid heajut beliid.
- 4) Romssa fylkkasuohkan ferte oažžut ekonomalaš rápmaid maiguin sáhttá bargat suohkaniiguin, dutkan- ja oahpahuslágádusaiguin ja ealáhusdoaimmaiguin ovtta proaktiivvalaččat buoridan dihte ealáhusovddideami rápmaevttuid.
- 5) Ealáhusvástesas prográmmat ja prográmmadoaimmat (NFR, SND ja SIVA várás) mat leat DjO ja ealáhusovddideami olis fertejit regionaliserejuvot.
- 6) Váikkuhangaskaoamit fertejit maid siskkildit doarjagiid mat leat fysalaš ruhtadeapmái.
- 7) Joatkevaš offensiiva ángirusšan doaibmaguovllu buorin, ja ovttalágan máksomearit ja ruhtamearit olles doaibmaguovllus.

Fáddá 2: Eanandoallu

1. Maiddái riikka dásis ferte viidodatpolitiikka lágiduvvot nu ahte eanandollui sihkkarastojuvvojit eallingelbbolaš ja gánnáhahti oasis boahhteáiggis.
2. Ollislaš ja guhkesáigásaš eanandoallopoltiikka ferte leat ulbmilin, mii eanaš váldá vuhtii báikkálaš resurssaid.
3. Eanandoalus ferte ain leat deatalaš rolla riikkaoasi ássamii.
4. Stáhtadoarjja ferte vuovdedollui fas lágiduvvot.

Fáddá 3: Guolástus ja mearradoallu

1. Ásahuvvot ferte earáláhkáiovtastuvvon riikkalaš strategiija, man vuodđun leat guvllolaš ovdamunit guolástus- ja mearradoalloealáhusa ovddideami dáfus, ja váikkuhangaskaoamitge fertejit čuovvut strategiija(id) mielde.
2. Láhkaásahus ferte heivehuvvot odđa dárbbuide dainnago čalmmusteapmi lea kvalitehtasihkkarastimii ja guorranvejolašvuodaide.
3. Guolástus- ja mearraealáhus lea kompleksa ealáhus, ja danne berrejit odđa njuolggadusčoahkiid ja váikkuhangaskaomiid váikkuhusat guorahallojuvot. Ovdamearkka dihte fertejit odđa spesifikašuvnnat mat váikkuhit gilvinluossaveajehiid ja gilvindápmotveajehiid vuovdimii válldit vuhtii ahte fylkkas váilot gilvinveajahat. Go mearradoalloealáhusa siskkobealde plánejuvvo, de ferte raššivuoda ja válmmasvuoda bealitse árvvoštallojuvot guvllolaš dásis.
4. Guovllut fertejit oažžut eambo válldi váikkuhit daidda hálldašandoaimmaide mat čatnasit guolástus- ja mearradoalloealáhussii. Dat fátmasta maid válldi árvvoštallat ja čadahit dihto guollenáliid dáfus báikkálaš hálldašanmáliid.
5. Guolástusaid hálldašeapmi ferte leat nu ahte lea guhkesáigásaš bissovaš gánnáhahtivuoha. Barentsábi geavatkehtes šlájat ja hivvodagat fertejit kártejuvot, ja njuorjjuid leat dárbu garraseappot geahpedit.

6. Riddo- ja vuotnasystemaid viiddis kártema lea dárbu čadahit iešguđetlágan guollešlájaid šaddanguovlluid, gođđanbáikkiid jna. dihte.
7. Guollefatnasiid struktureren ferte váldit guovlluid ja guollepolitihka vuhtii. Ferte leat vejolaš dohkálaš gánnáhahttivuhtii buot sturrodatoavkkuid siskkobealde. Vuoigatvuodat fertejit buktojuvvot ruovttoluotta riikkaoassái. Regulereansystema ferte hábmejuvvot nu ahte ii daga vejolažžan čohkket guolástusvuoigatvuodaid moatti gihtii.
8. Guolástussii ferte bargujuvvot nuoraid rekruterenvejolašvuodaid.
9. Dakkár regulerenmállet fertejit ovddiduvvot mat dahket sávahahttin buktit guliid main lea alla kvalitehta.
10. Njuolggadusat fertejit heivehuvvot guolleindustriija dárbbuide oažžut varasávdnasiid jeavddaleappot.
11. Troláriid buktingeatnegasvuohta ferte bisuhuvvot.

Fáddá 4: Lotnolasealáhusat

1. Guovlluin lea dárbu lotnolas ealáhusaide láchit dilálašvuodaid, sihke rápmaveavttuiguin ja váikkuhangaskaomiiguin. Lotnolas ealáhusat fertejit šaddat ulbmilsuorgin ráđđehusa unnaservodatánjiruššamis.

Fáddá 5: Petroleum

- 1) Ohcandoaimmaid ferte leat vejolaš ovddalgihtii diehtit, ja dat galget leat jeavddalaččat.
- 2) Barentsábi oppalaš hálddašanplána ii berre bissehit ohcamiid, muhto dasto leat buorre vuodđun odđa juohkimiidda ja stuořit doaimmaide davvin.
- 3) Bargat lea dárbu vai petroleumsresurssaid geavaheapmi ja dan mielddásaš doaimmat váikkuhit guovlluide.

Fáddá 6: Industriija muđui

- 1) Čalmmustit lea dárbu industriija rápmaveavttuide vai buorránit árvoháhkkan ja gilvalan-návccat.
- 2) Geologalaš resurssaid lánkaásahus berre vuhtii váldit guvllolaš beroštumiid ja addit suorggis vejolašvuoda bargosajiide lassánit gánnáhahtti lánkai. Erenoamážit lea dárbu geahččat bearrái ahte sámi guovlluin geologalaš resurssaid geavaheapmi galgá árbevirolaš doaimmaide heivehuvvot.

Fáddá 7: Bálváldusaddi ealáhusat

- 1) Dárbu lea hukset čielga riikkalaš oainnu bioteknologiija ánjiruššamis, ja oasálaččat berrejit dan čuoovvolit.
- 2) Váikkuhangaskaoamit fertejit biddjojuvvot vuoruhuvvon bioteknologiijaánjiruššamii.

Fáddá 8: Mátkealáhus

- 1) Ásahit riikkalaš mihtidansystema mátkkoštanealáhusa váikkuhusaid mihtideapmái, mas leat jahkásaš ođasmahttimat.

RIKKALAŠ DÁSI OASÁLUŠ – LOGISTIHKKA JA INFRASTRUKTUVRA (fylkkaplána s. 31 - 37, 39 - 40, 43 - 47)

Fáddá 1: Fievrrádusinfrastruktuvra; Davi fievrráduskorriduvrrat, bajimuš fievrrádusystema

Riikkalaš dási oasáluš:

1. Romsa ferte bidjat áššelistui riikkaidgaskasaš barggu man fáddán leat davi fievrráduskorriduvrrat.
2. Dárbu lea lágídit čuovvovaš doaimmaid sihkkarastin dihte Romsii beassama buriid riikkaidgaskasaš korriduvrraid:
 - Intermodála deaivvandanbáikehámman/seaillushámman ferte ráhkaduvvot Romsii. Narviika ferte eambo huksejuvvot vai sáhtta leat daid fievrridemiid deaivvandanbáikin mat geavahit biillaid ja ruovderati. Daid gaskavuhtii ferte čalmmustuvvot. Terminálat fertejit dárbbu mielde ráhkaduvvot.
 - Dannego dárbu lea birasustitlaš ja mánggalágan gálvofievrridanfálaldagaide, de ferte projektorejuvvot ruovderatti mii čatná Romssa ja Ofuohta rati oktii.
 - Háršttá/Narviikka girdihámman ferte viiddiduvvot girdifievrrádusgálvvuid deaivvandanbáikin.
 - E-6 regularitehta- ja johtinvejolašvuodát fertejit vuoruhuvvot ovddimussii, ja dárbu lea bargat dan badjelii ahte E-8 oazžu TEN-árvvu ja E-10 čilgejuvvo sierra váldoruvtton ruđaid vuoruheamis.

Fáddá 1: Fievrrádusinfrastruktuvra; Guvllolaš fievrrádusystema

Ulbmilsuorggit/Riikkalaš dási oasáluš:

1. Dárbu lea ásaht beaktilis "feedersystema" deaivvandanbáikkiide Romsii ja Narviikii. Mearrafievrrádusa dáfus dat eanaš mearkkaša ahte leat doaimmabijut stuorimus johtalushámmaniin ja guolástushámmaniin, ja geaidnofievrrideami dáfus dat mearkkaša ahte lea dárbu lágídit njuovžilis geaidnofievrrideami deaivvandanbáikkiide. Dat mearkkaša ee. ahte ollu eanet fylkkageainnuide biddjojuvvo čavga geaidnobajáldas ja ahte geaidnofierpmádat buoriduvvo nu ahte guoddá ollu stuorit biilgurpmiid. Dasto suodjaluvvojit deatáleamos geaidnogaskkat, vai ii leat geađgefierranvárra. Fysalaš riđdohehttehusaid sadjái galget maid earáge molssaeavttut árvvoštallojuvvot gokko lea govtolaš goluid dáfus.
2. Dainnago mearradoallo- ja guolástusealáhusain lea dárbu fievrridit varasguliid gávpe-márkaniidda, de ferte čilgejuvvot mii daid deatáleamos geaidnofierpmádat leat, ja dan regularitehta ja johtingelbbolašvuodta ferte leat deatálaš árvvoštallamis.

Fáddá 1: Fievrrádusinfrastruktuvra; Olbmuidfievrrádus

Riikkalaš dási oasáluš:

1. Lágiduvvot ferte nu ahte šaddet hálbbit girdimátkelihput ja buoret ruvttofálaldat. Girdinfálaldagat Davvi-Romsii ja Beardui fertejit buoriduvvot. Termináladilli ferte buoriduvvot Bearddu girdihámmanis nu árrat go vejolaš.
2. Rádjerasstideaddji mátkkoštanvejolašvuodát fertejit buoriduvvot Davvikalohtas.

Fáddá 1: Fievrrádusinfrastruktuvra; Fievrrádusplánema regionaliseren.

Riikkalaš dási oasálušat:

1. Riikkalaš rápmat johtalusfierpmádaga ruhtadeami várás fertejit leat dan made stuorrát ahte dárbbalaš proševttaid leat vejolaš čađahit, maidái guovlluin.

2. Guvllolaš váldi ruhtadangaskaomiid badjel ferte nannejuvvot vai leat vejolaš ovddidit ja geavahit guvllolaš ovdamuniid.

Fáddá 2: Riddobearráigeahčču

Riikkalaš dási oasáluš:

1. Dárbu lea ovddidit systemaid birasbearráigeahčču, roassogeahčču ja oadjebasvuhtii čoavdin dihte hástalusaid. Oasálaččaid, geain lea ovddasvástádus birrasis ja roassogeahčču miehtá mearragátti, lea dárbu oažžut ovttasdoaimmamiid.
2. ”Barentsáhpá šerbmii” fertet ásahuvvot
3. Skiipajohtalusgeainnut fertejit buoriduvvot, váralaš ávdnasiid fiervrrideamit fertejit dieđihuvvot, ja skiipajohtaleamit fertejit leat buoret bearráigeahčču. Mearrageahčču ferte ođastuvvot.
4. Birrasa ja sihkkarvuoda riikkaidgaskasaš foraid bokte eiseválddit fertejit geahččat bearrái ahte skiipat mat johtet Norgga gátti, devdet dábbalaš gáibádusaid birrasa ja sihkkarvuoda dáfus.
5. Ráhkadit strategiijaid norgalaš áhpeviidodagaid várás.
6. Nannet siviila – militeara ovttasbarggu vai buoremus lági mielde geavahuvvojit riikkalaš resurssat norgalaš áhpeguovlluin bearráigeahčču, ee. geavahit máhtu ja vejolašvuodaid mat leat maritiibma áibmobearráigeahčču guovddážiis Lstn Ráisavuotna.
7. Oassin mearrageahčču dálkegeahčču maid ferte buoriduvvot dainna lágiin ahte riikkaviidosaš dálkerádarráidu huksejuvvo johtileamos vuogi mielde.

Fáddá 3: Govdabáddi

Riikkalaš dási oasáluš:

1. Stáhta ferte váldit ovddasvástádussan geahččat bearrái ahte govdabáddi huksejuvvo miehtá riikka. Jierpmálaš guovlopolitihkka eaktuda ahte leat seamma buorit vejolašvuodát beassat nehtii juohke báikkis. Romssa fylkkasuohkan áigu dan dihte bovdet stáhta oasálažžan viiddidit oasis ”govdabáddefylka Romsa”.

RIKKALAŠ DÁSI OASÁLUŠ – EALLINNÁVCCALAŠ GUOVLLUID (fylkkaplána s.10, 36 - 37, 40, 43 - 47)

Fáddá 1: Guovddášstrategiija:

1. Báikádanmearrádus ferte heivet guovddášstrategiijii, vrd. muđui kap 8 fylkkaplánas.
2. Stáhta stuorragávpotpolitihkas strategiija ferte leat dáhttu bidjat heivvolaš ođđa riikkalaš davveguovlodoaimmaide Romsii

Fáddá 2: Ealanávccalaš ovdáneapmi:

1. Addit suohkaniidda buoret rápmaeavttuid vai váldet badjelasaset ovttasvástádusa biologalaš šláddjiivuoda. Nannet dutkama, oahpahusa ja biologalaš šláddjiivuoda kártema, vai suohkanat buorebut sáhttet hálddašit biologalaš šláddjiivuoda.
2. Bidjat eambo deattu birasjurddat dutkamii ja oahpahussii (DjO) mii čalmmusta mearradoalu, ja bidjat garraseabbo gáibádusaid riddoavvadága ealáhusaide.
3. Stuorit guvllolaš váikkuheapmi riikkalaš hálddašaplánaide mat leat ábi ja mearragátti várás.
4. Boraspiriid guvllolaš beaktilis hálddašeapmi.
5. Buoridit ekonomalaš rápmaeavttuid vai leat vejolašvuodat geavahit guvllolaš ođasmuvvi energiijagaskaomiid servodat- ja ealáhusovddideamis.
6. Regionaliseret váikkuhangaskaomiid dálkkádat- ja energiijasuorggis.
7. Ásahit Davvi-Norgii sierradoabbariid lohppii gieđahalli rusttega.

Fáddá 3: Kultuvra:

1. Fylkkasuohkanii ferte addojuvvot stuorit ekonomalaš ja politihkalaš doaibmanviidodat dainna lágiin ahte kultursuorggi stáhtalaš doarjjaortnegat eambo biddjojuvvojit guvllolaš vuoruhemiid hálđui.
2. Ovdehuvvo ahte fitnomáhtolaš kulturlágádusat huksejuvvojit ain eambo.
3. Stáhta ferte stuorruđit iežas oasi maid bidjá sámi kultuvrii ja sámi guovddážiid huksemii.

Fáddá 4: Almmolaš suorggi vuoddudeaddji eavttut

Riikkalaš dási oasáluš suohkaniid ja fylkkasuohkaniid ektui:

1. Dinestussystema ferte nuppástuvvat vai olmmošlogu njiedjamat eai čuoze nu garrasit unniduvvon juolludemiid gežil, nugo odne. Suohkanat mat fertejit plánet dan vuodul ahte olmmošlohku unnu, mii deaividit garra hástalusaid bálvalusbuvttadeamis, ja seammás dainna ahte dinestusvuodđu hedjona. Maiddái dainge suohkaniin gos olmmošlohku stuorru, nuppástuvvet gollodárbbut, maid fertejit buhtejuvvo.
2. Davvi-Norgga juolludeapmi ferte juohke stáhtabudjehtas heivehuvvot haddegoarjuma mielde.
3. Dárbu lea oččodit dakkár ovdáneami mas stáhtalaš reforpmat, doaibmaplánat, ulbmilruđat jna. eai čana menddo nannosit fylkkasuohkana ja suohkaniid vuoruhemiide, nu ahte báikkálaš demokrátalaš doaibmanfriddjavuohta dušše lea suoivva. Dasto fertejit juolluduvvon ruhtasupmit lasihuvvo heivvolaččat go suohkansuorgái biddjojuvvojit ođđa doaimmat.
4. Suohkansuorgái ferte addojuvvot eambo doaibmanfriddjavuohta dainna lágiin ahte stáhtalaš stivren lálkaásahusa unnimus čuoggáid mielde ja dieđihangáibádus duodaid geahpeduvvo.

Stáhtalaš bargosajit:

5. Joatkit stáhtalaš bargosajiid sirdimiid barggu.

6. Romssas bargosadjebáikkiin leat buorit vejolašvuodát váldit vára doaimmain mat gáibidit sierralágan máhtuid. Go stáhtalaš bargosajit boahhteáiggis ain sirdojuvvojit, de lea vuordámuš ahte dat ásahuvvojit maiddá Romssa fylkiige. Go stáhtalaš bargosajit boahhteáiggis sirdojuvvojit, de vurdojuvvo maid ahte bargosajit ásahuvvojit daidda Romssa suohkaniidda mat leat massán ollu almmolaš/stáhtalaš bargosajiid.
7. Go stáhtalaš doaibma nuppástuvvá, de ferte vuhtii válđojuvvot ahte dát bálvalusat leat geavaheddjiid olámuttus.
8. Go almmolaš ja beallealmmolaš fáldadagat nuppástuvvet, de fertejit buot golut meroštallojuvvo rehketdoaluin, ee. eastadan dihte ahte dihto etáhta dahje doaimma nuppástus buktá olbmuide ja ealáhusdoaimmaide stuorit fievrádušgoluid, mat dasto leat duššadan vejolaš njuovžžálmahttinovdamuniid. Bajimus eiseválddit fertejit geahččat bearrái ahte dakkár rehketdoalut almmuhuvvojit ja biddjojuvvojit mearrádušvuodđun iešgudetlágan stáhtalaš doaimmaid nuppástuhttimii.

Spesialistadearvvašvuodabálvalus:

9. UNN ferte huksejuvvo ain eambo vai lea dievas universitehtaklinihkka ja olles riikka-oasi dearvvašvuodabálvalusa máhttovuodđu.
10. Stáhta ferte joatkit buresdoaimmi ja lávdaduvvon spesialistadearvvašvuodabálvalusain Romssas. Psykiátralaš ossodat UNN (Åsgård) ja psykiátralaš poliklinihkat fertejit nannejuvvot fylkkas. Buohccebiilabálvalus ja eará heahtemedisiidnalaš bálvalusat, mat leat spesialistadearvvašvuodabálvalusa guhkiduvvon giehta báikegottiin, ferte bisuhuvvot ja buoriduvvot.
11. Guovlomedisiidnalaš guovddáš ferte ásahuvvot Leangáviikii ja Ráisái.
12. Doaibma ferte sihkarastojuvvot Leangáviikka ja Ráissa riegádahttin- ja buohcciviesuin, ja maiddá Háršttá riegádahttin- ja heahteviesus.
13. ”Viken”-guovddáš psykiatriija ja siellodivššu várás davvin lea Modum Bad málle mielde, ja dat nanne riikkalaš searaid psykiatriijas.
14. Romssa militearabuohcciviesu galgá joatkit spesialistadearvvašvuoda deatalaš oassin, dát bálvalus berre viiddiduvvot ja nannejuvvot.
15. Váldit báikkálaš buohcciviesu atnui dego spesialistadearvvašvuodabálvalusa válmmašvuoda oassin.
16. ”Nasjonalt Senter for Telemedisin” ferte oazžut stuorrun vejolašvuodaid, nu ahte telemedisiidnalaš bálvalusaiguin leat guovlluin álkit olahit dearvvašvuodabálvalusaid uhccit goluid vuogi mielde.
17. Davvi Dearvvašvuoda plána- ja mearridanproseassat fertejit leat almmolaččat.

Suodjalusa mearkkašupmi guvllolaš ovdáneapmái Romssas

18. Suodjalus ferte ollásit ja álo leat davvin iežas soaldátjoavkkuiguin, vai Romsa ii leat dušše guhkálmas hárrjehallanguovlu.
19. Nannet lea dárbu Suodjalusa lahkaorruma buriid váikkuhusaid Romssas, ja seammás bidjat searaid daidda nuppástusaide maid soaldátlogu unnideapmi dagaha guovllus.
20. Romssas Suodjalusa máhttu ferte nuppástusbargguin boahtit guvlui ávkin, vai Suodjalusa geahpedeamit eai čuoze nu lossadit báikkálaš máhttomassima geažil.
21. Áigumuš lea siviila - militeara ovttasbargguin, mii leat buot suodjalussurggiin, buoridit Suodjalusa máhtu poláraguovlluid/árrtalaš dilálašvuodaid birra, vai norgga Suodjalusa ovdamunit nannejuvvojit.

Báikkálaš servodaga ovdáneapmi:

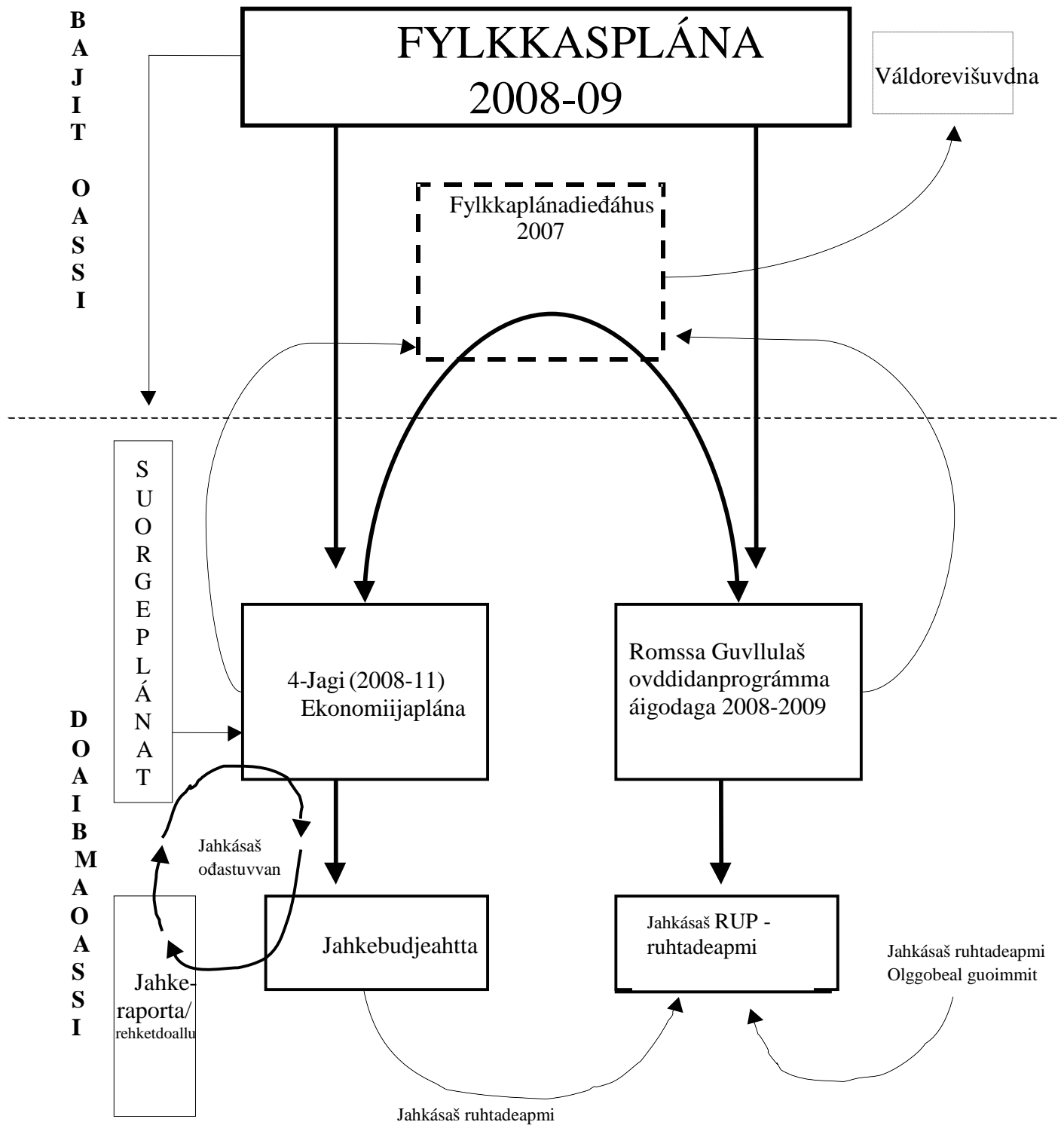
22. Sierra departementtat fertejit bargat seamma guvlui vai posiitiiva ovdáneapmi lihkostuvvá unnaservodagain/báikkálaš servodagain.

MIELČUOVVUS:

1. Govva fylkkaplánas ja gullevaš plánat

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

2. Ekonomiiija

Tabealla vuolábealde čájeha varddus daid mánggalágán gaskaomiid ja operatevrraid. Tabealla lea vuodđun guoskevaš prográmmašlájiin, namahusain ja joavkkuin 2007:ii. Eará ulbmilsuorggit fertet ohcat ruhtadit guoskevaš ruhtadeaddjiin riikkalaš dahje guvllolaš bargoguimmiin. Árvvu mielde juhkojuvvon ruđat GGD:s galget geavahuvvot ulbmiliid mielde.

Ruhtašlájit ja geavaheapmi	Juohkin 2007 (ru)
551.60 ruhtadeamit – Árvvu mielde juohkin	24 920 000
GGD Árvvu mielde juohkin Interreg IIIa	5 330 000
GGD Árvvu mielde juohkin Nuppástus	8 500 000
GGD Árvvu mielde juohkin Suohkaniid ealáhusfoanddaide	11 090 000
551.60 ruhtadeamit – bealátkehtes juohkin	120 830 000
Fitnodatlaš, operatør Innovasjon Norge	60 830 000
Guvllolaš vuoruheamit ja fáttálaš vuoruheamit; Davvi Romsa, BKT, Gaska Romsa, Lulli Romsa, vuovdinvuoruheamit, mariidna vuoruheamit, petro, mátkeealáhus	20 000 000
Láhčín Máhttu *	7 350 000
Láhčín Ealáhusovddideapmi*	7 600 000
Láhčín Logistihkka, infrastruktuva*	2 260 000
Láhčín Ceavcilis guovllut *	7 100 000
Nannet suohkanlaš ealáhusfoanddaid (2006: 3 milj + 2007: 3 milj)	6 000 000
Fylkkaráđinjuolggadusat: Mánggalágán davviguovloprošeavttat	
- Petroprošeakta	500 000
- Suodjalusprošeakta	500 000
- ThinkTank	400 000
- Riddu guovddáš davvi álbmogii	1 500 000
- Arctic Frontiers	750 000
- Deaivvadanbáikkít Murmanska/ Girkonjárga/ Romsa	740 000
	4 390 000
Ceavcilis guovllut: Biras ja mátkeealáhus	500 000
Fylkkadiggenjuolggadusat - infrastruktuva(Tromsø Havn, Viken senter)	2 000 000
- Riikaoasseovttasbargu	3 000 000
Fylkkasuohkanlaš reaiddut	30 025 531
Fylkkasuohkanlaš ealáhusfoanda	9 774 032
Ovttasbargošiehtadusat	6 210 848
Fievrrádušdoarjja	7 568 927
Ruđat govtabáddái	6 000 000
Buvdadoarjja	471 724
Fylkkasuohkanlaš ekonomiiaplána/oaibma	
551.61 – Ealáhusguvllot ruđat guvllolaš ovddideapmai (551.61)	171 700 000
Nuppástusat suodjalussuohkaniidda (1795.60)	1 000 000

* siskkáldas sorjás čađaheamis

3. Strategalaš njuolggadusat, ulbmilat ja boadusstivren vuogádagat, raporterén fylkkadiggái ja odasmahttin:

Strategalaš njuolggadusat Innovasjon Norge

Innovasjon Norge leat eiseválddiid guovddáš reaidu ealáhusa- ja guovlopolihkas. Fylkkasuohkana gohččuma mielde hálddaša Innovasjon Norge guvllolaš biraspolitihkalaš reaidduid. Prográmma bidjá njuolggadusaid mo geavahit daid eará reaidduid maid Innovasjon Norges guovlokantuvra hálddaša. Dat lea deatalaš sihkarastin dihte ahte buot almmolaš vuoruheamit gesset seamma guvlui.

Ulbmil- ja boadusstivrenvuogádat báikkálaš- ja guvllolašpolitihkalaš reaidduide

Vai sáhttit diktít guovlluid dál dustet iežaset hástalusaid guvllulaš čovdosiiguin, nannet fylkkasuohkana guvllolaš ovddidanoasálaččaid ja leat oassin almmolaš suorggi odasmahttimii, de šaddet olu oasit guovlopolitihkalaš ruđain lávdaduvvon fylkkasuohkaniidda 2003 rájes. ("Ovddasvástádusodastus"). Ruhtadeamit addojit fylkkasuohkana budjeahttapoastta badjel "Doarjja fylkkasuohkaniidda guvllolaš ovdáneamis - prográmmakategoriija 13.50 kap. 551 poasta 60" mii siskkilda sihke fitnodatlaš reaidduid ja bijuid láchčit ealáhusovddidemiide.

Buohkat geat bidjet reaidduid ja resurssaid ráđdejupmái, leat ovddavástádus oainnusin dahkat daid oppalaš bohtosiid, fylkkaplána (MDs rundskriv T3/98) čuovvoleami ektui. Galgá ovddiduvvot raporterénrutiinnaid operatiiva oasálaččain geat hálddašit guvllolaš- ja guovlopolitihkalaš reaidduid fylkkasuohkana olis. Fylkkasuohkan galgá jahkásaš raporteremis Gelda- ja guovludeapartementii oidnosii dahkat mo olahuvvon bohtosat leat mearriduvvon boadusgáibádusaid ektui.

Raporterendárbu fylkkadiggái

Raporteret stáhtusa ovddidanprográmmas fylkkaplána gaskadárkkástusain.

Raporteret ollislaš doaimmaid ja bohtosiid fylkkaplána ulbmiliid ja oainnuid ektui loahpageahčen plánaáigodaga, ovdal odđa plánaáigodaga.

Ođasmahttin Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009

Guvllolaš ovddidan doaibmaplána lea oassi fylkkaplána doaibmaoasis ja ođasmahttu danne oktanaga fylkkaplánain. Danne fylkkaplána lea guhkiduvvon guvttiin jagiin, danne guhkeduvvo fylkkaplánadárkkisteapmi doaibmaplána áigodagas.

4. Romssa Guvllolašprográmma áigodaga 2008-2009 dego ovttasbargoávnnaš ja oktavuoha Romssa Guvllolaš ovttasbargoforumii (RST).

Romssa Guvllolaš ovttasbargoforum áigodaga 2008-2009

Fylkkaráđis lea ovddasvástádus ráhkadahttit Romssa Guvllolaš ovddidanprográmma áigodahkii 2008-2009 ja lea bidjan guvllolaš ovttasbargoproseassa johtui.

Duogáš dán guhkkiduvvon fylkkaplána váldofáttái ja ulbmilsurggide leat ovttasbargu suohkaniiguin, guvllolaš stáhtaetáhtiguin, serviiguin ja eará deatalaš oasálaččaiguin ráhkadit Romssa ovddidanprográmma áigodaga 2008-2009. Prográmma galgá leat strategalaš dásis ja sisttisoallat ulbmiliid, strategiijaid ja ovttasbargoguimmiid prográmmavuoruhemiin.

Romssa Guvllolaš Ovttasbargoforuma (RGO)

Romssa Guvllolaš Ovttasbargoforuma (RGO) lea dat deataleamos bargoguoibmearena mii lea čatnon ráhkadit guvllolaš doaimmaprográmma, sihke mánggaid jahkái ja ovttas jahkái.

Forumas leat golbma fylkkadiggepolitihkara, hoavddat Romssa guovloráđiin, Sámedikkis, LO, NHO, Innovasjon Norge, NAV, Statens vegvesen, Romssa fylkkamánni, okta áirras eanandoalloserviin, okta áirras guolástanfatnasiidserviin, jodiheaddjit allaskuvllain ja Romssa universitehtas. Forum jodiha okta fylkkapolitihkar ja plána- ja ealáhusetáhtas lea čállingottis.

Plána- ja ealáhuslávdegoddi mearridii 2003 válddi Romssa Guvllolaš Ovttasbargoforumii (RGO) mii mearkkašit ahte fylkkaplána ulbmiliid ja ulbmilsurggiid vuodul, galgá forum árvalit mo konkretiseret strategiijaid, maid birra háliidat ovttasbargat, resurssaid ja álgagiid. Árválus biddju fylkkadiggái meannudeapmai.

Romssa fylkkasuohkan
Fylkkaviessu
Poastaboksa 6600
9296 Romsa

Telefovdna: (+47) 77 78 80 00
Fákša: (+47) 77 78 80 01
www.tromsfylke.no

realáhus logistihka infrastrukturva realfága nuorra nissonat biebmán šlájat govdabáddi da